

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE GYMNÁZIUM DR. JOSEFA PEKAŘE V MLADÉ BOLESLAVI

Diplomová práce

Studijní program: N6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: 6208T085 – Podniková ekonomika

Autor práce: **Bc. Jan Boubín**

Vedoucí práce: doc. Ing. Václav Urbánek, CSc.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jan Boubín**
Osobní číslo: **E12000054**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**
Název tématu: **Hospodaření příspěvkové organizace Gymnázium
Dr. Josefa Pekaře v Mladé Boleslavi**
Zadávací katedra: **Katedra podnikové ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Příspěvkové organizace veřejného sektoru v České republice.
2. Gymnázium Dr. Josefa Pekaře v Mladé Boleslavi.
3. Dotační programy České republiky a Evropské unie.
4. Návrh využití dotací EU ve financování gymnázia Dr. Josefa Pekaře.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby dokumentace**
Rozsah pracovní zprávy: **65 normostran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

ČR. Zákon 218/2000 Sb. ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: Sběrka zákonů České republiky. 2000.

HAMERNÍKOVÁ, B. a K. KUBÁTOVÁ. Veřejné finance. Praha: Eurolex, 1999. ISBN 0-631-16208-9.

PEKOVÁ, J., et al. Veřejný sektor - řízení a financování. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.

MUSGRAVE, R. a P. MUSGRAVEOVÁ. Veřejné finance v teorii a praxi. Praha: Management Press, 1994. ISBN 80-85603-76-4.

STEJSKAL, J., et al. Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7357-973.

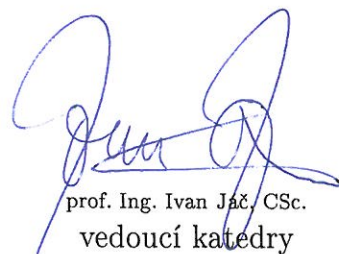
STIGLITZ, J. Ekonomie veřejného sektoru. Praha: Grada Publishing, 1997. ISBN 80-7169-454-1.

Elektronická databáze článků ProQuest (knihovna.tul.cz)

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Václav Urbánek, CSc.**
Katedra podnikové ekonomiky a managementu
Konzultant diplomové práce: **Mgr. Petr Bárta**
zástupce ředitele školy
Datum zadání diplomové práce: **31. října 2014**
Termín odevzdání diplomové práce: **7. května 2015**

doc. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan

prof. Ing. Ivan Jáč, CSc.
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2014

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 2.5.2015

Podpis:

Anotace

Diplomová práce Hospodaření příspěvkové organizace Gymnázium Dr. Josefa Pekaře se zabývá problematikou organizace a financování příspěvkových organizací. Práce rozebírá současnou situaci neziskového sektoru, definuje pojmy dotace a subvence a popisuje současný stav systému vzdělávání v České republice. Dále podrobně popisuje organizaci a financování příspěvkových organizací a demonstruje aktuální stav na příkladu konkrétní příspěvkové organizace v oblasti školství. Výsledkem práce je ucelený přehled dané problematiky následovaný přínosem autora formou návrhů zlepšení současného stavu. Návrhy změn se týkají organizace školství, organizace a financování příspěvkových organizací a hospodaření Gymnázia Dr. Josefa Pekaře za účelem progresivních změn v oblasti managementu a finančních školních veřejných institucí.

Klíčová slova

dotace, financování, hospodaření, neziskový sektor, příspěvkové organizace, školství

Annotation

Management of budgetary organization Gymnazium Dr. Josefa Pekare in Mlada Boleslav

Diploma thesis Management of budgetary organization Gymnazium Dr. Josefa Pekare in Mlada Boleslav deals with issue of organization and funding of budgetary organizations. Thesis analyzes the current situation of the public sector, defines subsidies and describes the current state of the education system in the Czech republic. Further the thesis describes the management and financing of budgetary organizations and demonstrates the current status of the concrete budgetary organization in education system. The result of the thesis is a comprehensive overview of the issue of budgetary organizations, followed by the author's contribution in the form of proposals for improving the current situation. The proposals for improving relate to the organization of education, management and financing of budgetary organizations and management of Gymnazium Dr. Josefa Pekare for purpose of the progressive changes in management and financing of public school institutions.

Key words

budgetary organizations, education, financing, management, public sector, subsidy

Obsah

Seznam tabulek	10
Úvod	11
1 Neziskový sektor	14
1.1 Dělení neziskových organizací	15
2 Dotace a subvence	17
3 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	20
4 Systém školství v České republice	22
4.1 Preprimární a primární vzdělávání	22
4.2 Sekundární školství.....	22
4.3 Terciální vzdělávání.....	23
5 Charakteristika příspěvkových organizací	25
5.1 Založení příspěvkové organizace.....	27
5.2 Parametry a historické souvislosti	28
5.3 Obdobné organizace v zahraničí	29
6 Hospodaření příspěvkových organizací	33
6.1 Hospodaření z pohledu hospodářského výsledku.....	34
6.2 Hlavní a jiná činnost příspěvkové organizace	36
6.3 Zvláštní ustanovení	37
6.4 Finanční vztahy stanovené zřizovatelem příspěvkové organizace	38
6.5 Fondy příspěvkových organizací	40
6.5.1 Rezervní fond.....	40
6.5.2 Fond reprodukce majetku.....	41
6.5.3 Ostatní fondy	42
6.6 Alokační efektivnost příspěvkových organizací	43
7 Gymnázium Dr. Josefa Pekaře v Mladé Boleslavi	46

7.1 Základní charakteristika.....	46
7.2 Studentská statistika.....	47
8 Hospodaření Gymnázia.....	49
8.1 Hospodaření v roce 2013	49
8.1.1 Příjmy roku 2013.....	49
8.1.2 Výdaje za rok 2013	50
8.1.3 Výsledek hospodaření za rok 2013	52
8.2 Hospodaření v roce 2014	52
8.2.1 Příjmy v roce 2014	52
8.2.2 Výdaje za rok 2014	53
8.2.3 Výsledek hospodaření za rok 2014	55
8.3 Srovnání hospodaření v letech 2013 a 2014	55
9 Realizované projekty	61
9.1 Projekt Další vzdělávání pedagogických pracovníků	61
9.2 Projekt Dotkněme se budoucnosti	61
9.3 Projekt Investování hrou	62
9.4 Projekt Podpora nabídky dalšího vzdělávání	63
9.5 Projekt PekarEdu	64
9.6 Učitel ONLINE.....	64
9.7 Ostatní projekty.....	65
10 Hospodaření projektu Učitel ONLINE	68
10.1 Subjekty realizující projekt.....	68
10.2 Náklady projektu.....	68
10.2.1 Osobní náklady.....	69
10.2.2 Zařízení a místní kancelář	70
10.2.3 Nákup služeb	72

10.2.4 Přímá podpora a náklady vyplývající přímo ze smlouvy	73
10.2.5 Výdaje projektu z investičního pohledu.....	75
10.2.6 Rozpočet podle aktivit projektu	75
10.3 Zdroje a harmonogram financování.....	76
11 Shrnutí poznatků a návrhy na zlepšení	78
11.1 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	78
11.2 Příspěvkové organizace	81
11.3 Hospodaření příspěvkových organizací	82
11.4 Hospodaření Gymnázia Dr. Josefa Pekaře.....	84
11.4.1 Příjmy Gymnázia.....	84
11.4.2 Výdaje Gymnázia.....	85
11.5 Projekt Učitel ONLINE	86
Závěr	89
Seznam citované literatury	92

Seznam tabulek

Tab. 1: Příjmy Gymnázia v letech 2013 a 2014	56
Tab. 2: Výdaje Gymnázia v letech 2013 a 2014	58
Tab. 3: Osobní náklady projektu Učitel ONLINE.....	70
Tab. 4: Zařízení pro projekt Učitel ONLINE	71
Tab. 5: Místní kancelář Projektu Učitel ONLINE.....	71
Tab. 6: Nákup služeb projektu Učitel ONLINE	73
Tab. 7: Přímá podpora projektu Učitel ONLINE	74
Tab. 8: Náklady vyplývající přímo ze smlouvy projektu Učitel ONLINE	75

Úvod

Problematika veřejného sektoru se dotýká celé populace každého státu, aniž by si to kdokoliv z jeho obyvatel uvědomoval. Neziskový sektor financuje takové oblasti běžného života, jako jsou zdravotnictví, kultura nebo školství. Málokdo si přitom uvědomuje význam a složitost tohoto financování.

Jedním z významných subjektů veřejného sektoru jsou příspěvkové organizace. Tyto subjekty jsou typické pro Českou a Slovenskou republiku, organizace stejného typu nejsou nikde jinde v Evropě. Atypická povaha organizací je velice zajímavá a jejich jedinečnost by jistě neměla být brána na „lehkou váhu“.

Téma příspěvkových organizací bylo popsáno v řadě literárních titulů, vždy ale pouze v omezené míře dané problematiky. Neexistuje jeden titul, který by demonstroval současnou situaci jako celek. Specifická je rovněž oblast hospodaření ve školství. Tato problematika není nikde cíleně popsána a její studium je v současné době přinejmenším problematické.

Diplomová práce Hospodaření příspěvkové organizace Gymnázium Dr. Josefa Pekaře v Mladé Boleslavi přináší ucelený přehled výše zmíněné problematiky. Zabývá se problematikou neziskového sektoru obecně, školského systému a podrobně situací příspěvkových organizací. Současný stav příspěvkových organizací je sledován v rovině obecné a ekonomické. Aby byl současný stav popsán v konkrétní podobě, byla současná situace demonstrována na příspěvkové organizaci Gymnázium Dr. Josefa Pekaře v Mladé Boleslavi, s důrazem na hospodaření v projektech spolufinancovaných v fondů Evropské unie.

Téma jsem pro svou práci zvolil z důvodu významného postavení příspěvkových organizací v oblasti školství. Středním školstvím projde více než 90 % populace. Málokdo ale přemýšlí nad tím, jak složité je tyto instituce řídit, především po stránce ekonomické. Veřejné školství se dotýká každého a lidé by se nad danou situací měli více zamyslet. Navíc neexistuje ucelený literární přehled dané problematiky. Proto by bylo vhodné, aby takový ucelený přehled vznikl a nabídl přehled financování dané problematiky. Téma je navíc aktuální z pohledu evropského financování.

Dosud bylo poměrně dopodrobna popsáno téma veřejného sektoru, přesto se většina literatury zaměřuje pouze na určitou část problému. Stejně tak je tomu u příspěvkových organizací, kde je navíc počet literárních titulů výrazně nižší. Absence je patrná konkrétně u financování školství.

Důležitým faktorem je jedinečnost institutu příspěvkových organizací. Jejím zřizovatelem je stát, kraj nebo obec. V žádné jiné vyspělé zemi podobný typ organizace neexistuje. Fakt, že příspěvkové organizace jsou skvěle fungujícím nástrojem české ekonomiky, je významný pro jejich postavení v hospodářském systému země. Tím je dána důležitost striktních pravidel hospodaření daných zákonem. Právě zákony České republiky jsou nejpodstatnějším pramenem pro specifikaci dané problematiky v obecné i ekonomické oblasti. Přesto by bylo možné realizovat několik možných změn pro modernizaci daného stavu, jelikož zákony vycházejí ve své podstatě z norem starých několik let.

Z výše uvedených údajů vyplývá cíl diplomové práce. Cílem diplomové práce Hospodaření příspěvkové organizace Gymnázium Dr. Josefa v Mladé Boleslavi je vytvoření uceleného přehledu problematiky příspěvkových organizací a navržení možných progresivních změn v teorii a praxi. Dílčí cíle jsou navržení změn v oblasti organizace ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, změn v oblasti organizace a financování příspěvkových organizací obecně a možných změn pro konkrétní příspěvkovou organizaci.

Diplomová práce má charakter případové studie. Teoretická část, zahrnující kapitoly 1 - 6, byla vytvořena studiem literatury a výběrem údajů významných pro danou problematiku. Kapitoly 7 - 11 popisují hospodaření na konkrétním případě příspěvkové organizace v návaznosti na teoretickou část. Posléze přináší návrhy na zlepšení vyplývající z potenciálu vývoje současného stavu.

Úvodní dvojice kapitol jsou zaměřeny na definici základních pojmů, jako jsou neziskový sektor, dotace nebo subvence, jako základ pro další údaje. Třetí a čtvrtá kapitola jsou zaměřeny na teorii vzdělávacího systému v České republice. Kapitola pět a kapitola šest se zabývá definicí, postavením a financováním příspěvkových organizací v teoretické rovině.

Kapitoly 7 - 10 jsou zaměřeny na představení konkrétního hospodaření Gymnázia Dr. Josefa Pekaře, s důrazem na realizaci projektů spolufinancovaných z prostředků Evropských strukturálních fondů, a následné navržení změn, které by měly pomoci

vylepšit současnou organizační a ekonomickou situaci problematiky hospodaření příspěvkových organizací.

1 Neziskový sektor

Problematika neziskového sektoru má poměrně složitý charakter a je celkem obtížné tuto oblast veřejných financí přesněji specifikovat. V jeho definici se plně neshodují ani odborníci v oblasti ekonomické teorie. Z hlediska financování provozu organizací je možné rozdělit národní hospodaření na ziskový (tržní) sektor a neziskový sektor. První typ organizací má za prvotní cíl vytváření zisku, druhý primárně zabezpečuje potřeby veřejného zájmu poskytováním služeb v oblastech, se kterými se občané setkávají v běžném životě. Neziskový sektor se dále dělí na sektory domácností, veřejný a soukromý. Veřejný sektor představují státní neziskové organizace, soukromý sektor nestátní neziskové organizace. V optimálně fungující ekonomice státu se tyto tři sektory navzájem prolínají a tvoří propojený funkční celek. (Hamerníková a Kubátová, 1999; Turkyilmaz, 2011)

Z pohledu neziskového sektoru je přesněji definována funkce veřejné správy. Dle Ústavy České republiky veřejná správa poskytuje bezúplatné služby občanům. Především se jedná o oblasti školství, obrany, spravedlnosti (soudnictví a vězeňská služba), kultury nebo dopravy. Tyto služby zabezpečují jednotlivá ministerstva a organizační složky státu, tedy instituce provozovanými státem. Služby jsou často zabezpečovány prostřednictvím příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem jsou stát (prostřednictvím příslušných ministerstev) nebo územně samosprávné celky, tedy kraje nebo obce. (Janeček, 2008; Merlíčková Růžičková, 2013; Podhorský a Svobodová, 2003)

Ekonomika státu by v dnešní době nemohla plně fungovat bez přítomnosti neziskového sektoru. Ten vzniká především z důvodu nedostatečného množství statků, které vytváří tržní sféra. Existenci nedostatku proto musí překlenout stát. Druhým důvodem vzniku neziskového sektoru je absence konkurenčního prostředí v konkrétní oblasti (například městská hromadná doprava, veřejné školství nebo zdravotnictví). V tomto případě je eliminován vznik vysoké ceny statku v důsledku vzniku nedokonalé konkurence, přesněji vzniku monopolního prostředí. (Musgrave a Musgraveová, 1994; Ochrana, 2001)

Vznik neziskového sektoru je možné definovat rovněž z makroekonomického pohledu, konkrétně z teorie tržního selhání. Neziskový sektor musí vzniknout v případě výskytu asymetrických informací nebo při poskytování veřejných statků. Tím je riziko tržního

selhání eliminováno, jelikož vzniká snaha, aby nedošlo k nedostatečnému poskytování minimální úrovně statků. Podobně je možné definovat nutnost vzniku neziskového sektoru z teorie vládního selhání. (Ochrana, 2003; Stiglitz, 1997)

Důležitá je v oblasti veřejných financí propojenost příspěvkových organizací s jejich zřizovatelem. Tato propojenost je v organizační i finanční sféře. Organizačně zřizovatel do jisté míry kontroluje fungování příspěvkové organizace a plnění zadaných úkolů. Ty představují především naplňování potřeb veřejnosti v dané oblasti. Fungování příspěvkové organizace úzce souvisí s jejím hospodařením. Finančně je příspěvková organizace napojena na rozpočet zřizovatele. Ačkoliv funguje příspěvková organizace do jisté míry autonomně, propojenost se zřizovatelem představuje určitou formu záruky pro plnění úkolů veřejného zájmu v rámci vyrovnaného a bezproblémového hospodaření. Stejným způsobem je plněna funkce kontrolního orgánu. (Podhorský a Svobodová, 2003)

1.1 Dělení neziskových organizací

Neziskové organizace lze dělit podle dvou základních kritérií, a to podle zakladatele a podle právní normy. (Brown, 1994)

Zakladatelem neziskové organizace může být stát nebo soukromý subjekt. Stát je představován státní správou nebo samosprávou. Převážné je jejich úkolem zabezpečovat úkoly veřejné správy. Tyto organizace se podílí na fungování veřejné správy na úrovni státu, kraje nebo obce, což je určeno zřizovatelem neziskové organizace. V České republice je tato forma neziskové organizace nejčastěji zabezpečována prostřednictvím příspěvkových organizací. (Hyánek, 2004; Peková, 2012)

Pokud je zakladatelem soukromý subjekt, může se jednat o fyzickou nebo právnickou osobu. Tyto organizace zajišťují produkci takových statků, které stát nevytváří a mohl by vzniknout jejich nedostatek. Typickým příkladem jsou instituce, které nadstandardně doplňují organizace státní, například soukromé veřejné školy nebo nemocnice. Neexistuje zde úzká provázanost se státním rozpočtem a na rozdíl od státních neziskových organizací může docházet ke vzniku zisku, avšak toto není primárním cílem organizace. Propojenost se státním rozpočtem je pouze na úrovni dotací, které mohou být nestátním organizacím

poskytnuty. V právním systému České republiky se nejčastěji jedná o občanská sdružení, nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti nebo církevní a náboženské společnosti. (Marhounová a Nováková, 2007; Merlíčková Růžičková, 2013)

Existence nestátních neziskových organizací má často pozitivní vliv na běžnou populaci, jelikož dochází ke vzniku prostředí, které se podobá prostředí konkurenčnímu. To vede ke zvyšování úrovně a kvality poskytovaných služeb, a to ve státních i nestátních institucích. Například je tím vytvářen tlak ze strany soukromých škol či nemocnic na kvalitu služeb poskytovaných ve státních zařízeních. Tím je docíleno kvalitní a široké nabídky statků v jednotlivých odvětvích. Občan si z pozice zákazníka může zvolit variantu, která mu plně vyhovuje. Není tedy nucen volit pouze státní, případně pouze nestátní instituci. (Merlíčková Růžičková, 2013; Heap, 2005)

Druhou možností pro rozdělení neziskových organizací je kritérium právní normy. Organizace jsou rozděleny podle charakteru právnické osoby tak, jak je uvedeno v zákoně, konkrétně v zákoně o daních z příjmu. V tomto případě jde o právnické osoby, které nevznikly za účelem podnikání a tvorby zisku, čímž naplňují podstatu neziskové organizace. Do této kategorie patří příspěvkové organizace, veřejné vysoké školy, občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, státní fondy, zájmová sdružení v podobě právnické osoby, politické strany a hnutí, nadace a nadační fondy, registrované církve a náboženské společnosti, obce, vyšší územní samosprávné celky (kraje), organizační složky státu a územních samosprávných celků a rovněž subjekty, jež spadají do této kategorie na základě zvláštních právních ustanovení. (Brown, 2003; Drucker, 1994; Janeček, 2008)

2 Dotace a subvence

Pojmy dotace a subvence jsou v dnešní době velice často zmiňovány v široké škále aktivit, které úzce souvisí s fungování České republiky. Zatímco dotace jsou diskutovány velice často v médiích a jsou spojovány především s programy Evropské unie, pojem subvence je pro běžnou populaci nepříliš známý. (MMR, 2015)

Dotace představují finanční dar nebo daru podobnou finanční výpomoc ze strany státu nebo územně samosprávného celku, tedy ze strany zřizovatele příspěvkové organizace. Základním charakteristickým rysem dotace je její nenávratnost, proto výše zmíněná podobnost s formou daru. Cílem je snížit celkovou cenu statku v oblasti veřejného sektoru. S tím může souviset růst kvality statku, čímž může jeho pořizovací cena zůstat stejná, ale v důsledku růstu kvality poklesne tzv. reálná cena statku. Dotace může plně pokrýt výdaje na určitý projekt, častější formou je určitá forma spoluúčasti subjektu, kterému byla dotace poskytnuta. (MMR, 2015; Peková, 2012)

Dotace jsou poskytovány ze čtyř základních možných zdrojů. Prvním je rozpočet Evropské unie. Ten je z hlediska poskytování dotací rozdělen na tři fondy, přesněji se jedná o strukturální fondy, fond soudržnosti a fondy společné zemědělské politiky. Strukturální fondy slouží k rozvoji podnikatelské sféry a zahrnují Evropský fond regionálního rozvoje a Evropský sociální fond. Fond soudržnosti slouží pro financování významných projektů v oblasti životního prostředí, dopravy a energetiky. Fondy společné zemědělské politiky zahrnují Evropský zemědělský garanční fond a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, které jsou předpokladem pro financování společné zemědělské politiky zemí Evropské unie. (MMR, 2015; Mockovčiaková, 2012)

Zvláštní statut mají dotace z fondů Evropské unie především z formálního a organizačního pohledu. Evropská unie poskytne finanční prostředky státu, který tyto prostředky dále předává buď územně samosprávným celkům (kraje nebo obce) nebo přímo příspěvkovým organizacím (pokud je jejím zřizovatelem). Dotace je však na základě výběrového řízení poskytnuta na konkrétní účel, tedy pro konkrétní organizaci. To znamená, že stát musí v každém případě poskytnout tyto prostředky za daným účelem příspěvkové organizaci a ta nemůže používat tyto finanční prostředky pro vlastní potřeby jiného charakteru. (MMR, 2015)

Na úrovni státu a územně samosprávných celků jsou možnosti dotace dány zákony. Stát poskytuje ze svého rozpočtu dotace prostřednictvím orgánů státní správy, Úřadu práce, Akademie věd České republiky, Grantové agentury ČR a organizačních složek státu. Stát dále disponuje fondy, které jsou právníky osobami a slouží k podpoře financování nejrůznějších oblastí života. Jedná se například o Státní fond rozvoje bydlení, Státní fond dopravní infrastruktury, Státní fond životního prostředí aj. Poskytnout dotace může i územně samosprávný celek, a to po schválení zastupitelstev kraje či obce pro určitou oblast nebo činnost provozovanou na území daného územně samosprávného celku. (Marhounová a Nováková, 2007)

Čerpání dotací má svá přesně daná pravidla, která je nutné ze zákona dodržovat. Především je nutné, aby dotace byla čerpána pouze na předem stanovený účel. V případě, že není dotace v účetnictví správně vyúčtována, může to být důvodem pro její vrácení poskytovateli. Tento problém se může vyskytnout především u dotací z Evropské unie. U dotací poskytnutých státem nebo územně samosprávným celkem funguje organizační a finanční provázanost mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací. Tím je do jisté míry eliminováno zneužití dotace k jinému účelu. (Česko, 2000/1.)

Dotace může být u laické veřejnosti jako pojem zaměněna za finanční dar nebo sponzoring. Přestože dotace má z finančního hlediska obdobnou formu jako dar, jejím významným parametrem je účel, pro který byla poskytnuta, zatímco dar nebo sponzorská činnost nejsou zpravidla spojeny s konkrétním účelem a subjekt, který dar přijal, může s ním nakládat dle svého vlastního uvážení. (Musgrave a Musgraveová, 1994)

Z důvodu, že dotace jsou poskytovány z daní jako formy státního rozpočtového příjmu, nevztahuje se na ně daňová povinnost (na rozdíl od finančních darů a sponzoringu). To s sebou nese pro příjemce dotace negativní stránku, jelikož od daně osvobozené prostředky nejsou daňově účinné výdaje a z účetního hlediska je nelze počítat jako součást nákladů, které souvisí s hlavní činností organizace. Dotace tak nejsou součástí daňového základu. Následné příjmy ale daňové povinnosti podléhají, a to i za předpokladu, že vznikly právě využitím dotačních prostředků. (Česko, 2000/1.)

Pojem subvence představuje ze strany státu nebo územně samosprávného celku hmotnou podporu nebo výpomoc. Může se jednat například o formu zvýhodněného úvěru, záruky na

půjčku nebo o snížení daně. Jsou poskytovány mimo jiné pro postižené oblasti (například přírodními živly), sociálně slabou vrstvu, ale i pro některé oblasti veřejného života, například pro sport nebo kulturu. Dlouhodobá podpora státními subvencemi je v některých oblastech problematická z důvodu narušování konkurenčního prostředí a může paradoxně neúměrně zvyšovat ceny pro konečné spotřebitele. Určitá forma kontroverze tak vedla Evropskou unii k tomu, že subvence ve svých členských zemích zakázala poskytovat pro oblast průmyslu. Na druhou stranu zde existuje podpora subvencí pro oblast zemědělství a dopravy. (MMR, 2015)

3 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V rámci politického systému České republiky je vládou zajišťována funkceschopnost ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. To představuje jeden z ústředních orgánů státní správy, jehož primárním úkolem je zajištění fungování předškolních a školních zařízení, tedy mateřských, základních, středních a vysokých škol. Dále zajišťuje vědní politiku, vědu a výzkum, a to včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti. Důležitou oblastí působnosti je státní péče o děti, mládež, tělesnou výchovu a sport, spolu se související sportovní reprezentací státu. Pod ministerstvo rovněž spadá Česká školní inspekce. (MSMT, 2015)

Vzhledem k široké škále aktivit, které ministerstvo zajišťuje, je patrná složitost organizační struktury ministerstva. Struktura ministerstva je rozdělena do šesti skupin, každá má své úkoly a představuje funkční jednotku pro různé oblasti působnosti ministerstva. Konkrétně se jedná o skupiny pro ekonomické záležitosti, pro vzdělávání, pro vysoké školství a výzkum, pro řízení operačních programů, pro podporu sportu a mládeže a skupinu legislativy a strategie. (MSMT, 2015)

Skupina pro ekonomické záležitosti má za úkol zajišťovat fungování ministerstva ze správního a finančního pohledu. Dělí se na sekce správy úřadu a sekce financování. Zajišťuje tedy úkoly v oblasti hospodářské správy, rozpočtové politiky, účetnictví, investic nebo informačních a komunikačních technologií. (MSMT, 2015)

Skupina pro vzdělávání má úkol zajišťovat širokou škálu vzdělávacích programů. V první řadě přímo sestavuje koncepci vzdělávání v České republice v rámci odboru vzdělávací soustavy. Odbor vzdělávání pak zajišťuje školství na jednotlivých úrovních od předškolního až po vyšší odborné. Mezi další významné úkoly patří zajištění financování regionálního školství, dalšího vzdělávání a institucionální výchovy, a dále řízení strategických projektů pro oblast vzdělávání. (MSMT, 2015)

Skupina pro vysoké školství a výzkum zajišťuje především státní podporu pro vysoké školy, vědu a výzkum v rámci těchto institucí, ale i mimo ně. Stejně jako u předchozí skupiny v tomto případě je zřízen odbor strategických projektů, který má pomáhat v rozvoji především státních vysokých škol a vědeckých institucí. Stejně tak je kladen důraz na rozvoj programů vysokých škol v oblasti vědy a výzkumu. Zvláštní pozici má

v rámci skupiny osoba zmocněnce pro kontrolu výzkumných center, která vystupuje jako revizní orgán pro oblast vědy a výzkumu České republiky. (MSMT, 2015)

V současné době existuje široká škála operačních programů, kterou finančně zaštiťuje vláda nebo fondy Evropské unie. Z tohoto důvodu má ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy skupinu pro řízení operačních programů určených pro rozvoj vzdělávání, sportu nebo výzkumu. (MSMT, 2015)

Skupina pro podporu sportu a mládeže zajišťuje neškolní část aktivit ministerstva. Dělí se na odbor sportu a odbor mládeže. Odbor sportu má dále oddělení ekonomické a kontrolní, spravující finanční stránku věci, a oddělení metodiky, zaštiťující organizační úsek sportu. (MSMT, 2015)

Poslední, ale z organizačního a politického hlediska nejdůležitější skupinou, je skupina legislativy a strategie. Zásadním úkolem je koordinace s ostatními orgány samosprávy České republiky. Skupina se dělí na dvě sekce. Sekce legislativy a práva řeší kromě právních a správních záležitostí i problematiku veřejných zakázek. Skupina koordinace politik a mezinárodních záležitostí se zabývá především strategickým vedením ministerstva v návaznosti na programy Evropské unie a politického fungování ostatních států. Kromě výše zmíněných sekcí funguje samostatně oddělení parlamentní a vládní agendy. (MSMT, 2015)

4 Systém školství v České republice

V České republice je zaveden víceúrovňový systém vzdělávání. Konkrétně existují tři stupně plus preprimární úroveň vzdělávání, tedy mateřské školy. Dále je možné v různých úrovních využít možnosti státního vzdělávání, tedy zaštiťovaného ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo soukromého vzdělávání, které zabezpečují fyzické nebo právnické nezávislé osoby. (MSMT, 2015)

4.1 Preprimární a primární vzdělávání

Povinná školní docházka začíná v šesti letech věku. Před jejím započítáním je možné, aby dítě navštěvovalo mateřskou školu, a to ve věku od tří do pěti let. Do tří let věku mohou rodiče dítě umístit do jeslí, ty však nespádají do školské soustavy, jelikož jsou zabezpečovány ministerstvem zdravotnictví. Už mateřské školy mohou být soukromé nebo státní. Preprimární vzdělávání není povinné, avšak využívané více než 90 % rodin. (MSMT, 2015)

Primární úroveň vzdělávání je reprezentována prvním stupněm základní školy, tedy prvními pěti ročníky. To představuje věk 6 - 11 let. Tato úroveň vzdělávání je zajištěna pouze základními školami. Základní škola pokračuje dalšími čtyřmi ročníky druhého stupně pro žáky ve věku 11 - 15 let. Tato úroveň školství již představuje nižší sekundární stupeň. Tato úroveň může být zajišťována i jinými institucemi, v jejichž rámci mohou následně žáci pokračovat ve studiu v rámci vyššího sekundárního stupně školství, tedy ve studiu na úrovni středních škol. (MSMT, 2015)

4.2 Sekundární školství

Sekundární školství lze rozdělit na dvě základní úrovně dlouhé zpravidla 4 roky. Nižší stupeň je určen pro studenty ve věku 11 - 15 let, vyšší stupeň pro studenty ve věku 15 - 19 let. Nižší stupeň zpravidla zajišťuje druhý stupeň základní školy, tedy 6 - 9 třída. Dále jsou dvě další možnosti studia, a to gymnázia a konzervatoře. Nižší forma

sekundárního studia je součástí povinné školní docházky, která je určena pro žáky ve věku 6 - 15 let. (MSMT, 2015)

Gymnázia mohou být osmiletá nebo šestiletá a jedná se o studium formou všeobecné výuky, tedy bez profesního zaměření na určitou oblast. Studium na osmiletém gymnáziu začíná na úrovni 6. třídy, na šestiletém gymnáziu na úrovni 8. třídy základní školy. Studium plynule navazuje vyšší sekundární formou studia a končí maturitou. Studium na konzervatoři je v nižším stupni všeobecného charakteru, od vyššího stupně přechází v odborné umělecké studium. V závislosti a typu konzervatoře je možné pokračovat ve studiu i v terciální úrovni školství. (MSMT, 2015)

Vyšší sekundární vzdělání je nepovinné, přesto v České republice pokračuje v docházce na této úrovni vzdělání až 96 % populace. Vyšší sekundární školství je zabezpečováno gymnázii, středními odbornými školami nebo konzervatořemi. Kromě gymnázií osmiletých a šestiletých, jejichž studium začíná již v nižší sekundární úrovni, existují i čtyřletá gymnázia. Ta představují hlavní formu všeobecného středního školství v České republice. Stejně jako u obou dalších variant, i v případě čtyřletých gymnázií končí studium řádně maturitou. (MSMT, 2015)

Odborné střední školy je možné studovat po dobu dvou až čtyř let. Čtyřleté obory jsou zakončeny maturitou, absolventi dvouletých a tříletých oborů získají výuční list. Studenti s výučním listem mohou zpravidla pokračovat v nadstavbovém studiu, které končí maturitou, nebo si následně zvýšit kvalifikaci tzv. zkráceným studiem. Obě formy jsou na úrovni postsekundárního vzdělávání, ale nejsou zároveň zahrnuty do terciálního školství, přestože chronologicky by do této úrovně spadaly. Studium je speciálně zaměřené, může se jednat například o střední průmyslové školy, střední umělecké školy nebo obchodní akademie. (MSMT, 2015)

4.3 Terciální vzdělávání

Terciální školství představuje takovou úroveň vzdělávání, která navazuje na předchozí studium ukončené maturitní zkouškou. Je zajišťováno vyššími odbornými školami, vysokými školami nebo vyšší formou konzervatoře. (MSMT, 2015)

Vyšší odborné školy navazují na studia některých oborů v rámci středních odborných škol. Délka studia je 3 roky, u zdravotnických programů 3,5 roku. Na vysoké škole je možné začít studovat po absolvování střední školy bakalářský nebo magisterský studijní program. Bakalářské studium trvá zpravidla 3 roky, magisterské 5 let. Výjimkou je studium všeobecné medicíny, jehož standardní délka je stanovena na šest let. (MSMT, 2015)

Po absolvování velké části bakalářských studijních programů je možné pokračovat ve studiu navazujících magisterských programů, které mají nejčastěji standardně stanovenou dobu studia na dva roky. Po úspěšném zakončení magisterských studijních programů je na některých školách možné studovat i doktorské studijní programy. Doba studia těchto programů se liší v závislosti na charakteru studovaného oboru. (MSMT, 2015)

5 Charakteristika příspěvkových organizací

Příspěvková organizace představuje jednu z forem veřejných institucí. Ze zákona je dáno, že příspěvková organizace je právnickou osobou, která byla zřízena za účelem plnění úkolů v rámci veřejného zájmu. Významnou roli hraje pozice zřizovatele, tedy instituce, která příspěvkovou organizaci založila a je s ní úzce spjata po organizační a finanční stránce. Zřizovatelem může být stát nebo územně samosprávný celek, konkrétně kraj nebo obec.

Český statistický úřad eviduje vývoj změn v počtu příspěvkových organizací v porovnání s celkovým počtem registrovaných právnických osob v České republice. Roku 2005 byl počet právnických osob roven 493 256, postupně vzrostl do roku 2009 na hodnotu 634 310. Roku 2010 bylo právnických osob v České republice celkem 667 961, roku 2011 pak 695 961. Trend u příspěvkových organizací je opačný. Roku 2005 bylo registrovaných 11 502 organizací, roku 2009 bylo příspěvkových organizací celkem 10 867. V dalších letech počet organizací dále pomalu klesal, roku 2010 bylo organizací 10 819, roku 2011 bylo zaregistrovaných 10 749 organizací. (ČSÚ, 2012; ČSÚ, 2013; ČSÚ, 2014)

Tento fakt znamená pokles procentuálního počtu příspěvkových organizací na počet právnických osob v České republice. Roku 2005 bylo toto číslo rovno 2,3 %, roku 2009 klesla procentuální hodnota na 1,7 %. Roku 2010 bylo příspěvkových organizací už pouze 1,6 %, o rok později 1,5 % z celkového počtu právnických osob. Z toho vyplývá fakt, že postupně převládá v České republice jiná forma právnických osob, především mimo oblast neziskového sektoru. (ČSÚ, 2012; ČSÚ, 2013; ČSÚ, 2014)

V systému zákonů České republiky je postavení a fungování příspěvkových organizací zajištěno pomocí veřejného práva. Z výše uvedeného plyne, že se jedná o veřejnoprávní organizace neziskového charakteru. Fungování příspěvkových organizací je upraveno zákonem číslo 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů a zákonem číslo 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. První zákon upravuje hospodaření příspěvkových organizací zřízených státem, druhý se týká příspěvkových organizací zřízených krajem nebo obcí. Zákony určují vymezení příspěvkových organizací, způsob jejich fungování (především hlavní a vedlejší činnost), jejich hospodaření a provázanost se zřizovatelem. (Frič, 1998; Stejskal, 2013)

Zřizovatel zakládá příspěvkovou organizaci zřizovací listinou. Zároveň jmenuje nebo odvolává ředitele organizace. U příspěvkových organizací zřízených státem je zpravidla ředitel vybírán na základě výběrového řízení. Ve své funkci může skončit v rámci smluvního termínu, na vlastní žádost či může být odvolán ze závažných důvodů. Možnosti odvolání a jejich důvody jsou přesně definovány zákony České republiky, vnitřními směrnicemi zřizovatele a smluvními povinnostmi příspěvkové organizace vzhledem k plnění úkolů hlavní činnosti a jejího hospodaření. Podobně rozhoduje zřizovatelem o finančním ohodnocení ředitele organizace. Dále má zřizovatel povinnost adekvátně řešit stížnosti na fungování příspěvkové organizace, s čímž úzce souvisí kontrola plnění úkolů hlavní činnosti organizace a kontrola hospodaření. (Frič, 1998; Merlíčková Růžičková, 2013)

Hospodaření příspěvkové organizace je úzce spojeno s jejím zřizovatelem. Z velké části závisí fungování organizace na finančních prostředcích poskytnutých z rozpočtů zřizovatele. Dále hospodaří s prostředky získanými vlastní hlavní, případně i vedlejší činností a externími zdroji financí získanými od jiných fyzických nebo právnických osob podle zákona. (Lovětínský a Mylková, 2011)

Příspěvkové organizace mají vlastní právní subjektivitu. To znamená, že hospodaří s prostředky zřizovatele, a to dle zákonů a vlastních možností. Veřejně vystupují nezávisle na zřizovateli, kterému podléhají po finanční stránce (kontrola hospodaření) a zavazují se k plnění takových úkonů, aby bylo dosaženo naplnění veřejného zájmu a zajištění plynulé funkčnosti hlavní činnosti příspěvkové organizace. Tyto úkony zpravidla nejsou přesně definovány a příspěvková organizace za ně sama zodpovídá. Jednoduše se tedy dá říci, že za případný problém příspěvková organizace zodpovídá a je povinna ho dle zákonů řešit. Zřizovatel případně zajišťuje při vyšší závažnosti nápravné kroky, ať už se jedná o reorganizaci nebo v případě závažného porušení kázně (finanční nebo provozní) má možnost příspěvkovou organizaci zrušit. (Česko, 2000/1.; Česko, 2000/2.; Janeček, 2008)

V České republice je možné se setkat s pojmem státní podnik, který lze mylně zaměnit s pojmem příspěvková organizace. Státní podnik je právnickou osobou ve vlastnictví státu. Jeho vlastníkem nemůže být územně samosprávný celek, jako je tomu v případě zřizovatelů příspěvkové organizace. Zásadní rozdíl je především v tom, že

hlavním cílem provozu státního podniku je snaha o vytváření zisku, zatímco příspěvkové organizace mají neziskový charakter. Dále státní podnik primárně nemusí vykonávat činnost ve veřejném zájmu. Státním podnikem jsou například České dráhy, Lesy ČR nebo Česká pošta. (MMR,2015; Mockovčíaková, 2012)

5.1 Založení příspěvkové organizace

Příspěvkovou organizaci může založit stát nebo územně samosprávný celek, tedy kraj nebo obec. To je dáno zákonem a tím je určeno, že příspěvkovou organizaci nemůže založit jiná právnická nebo fyzická osoba. Příspěvková organizace je propojena finančně a organizačně se svým zřizovatelem. To je přesně definováno zřizovací listinou příspěvkové organizace, která je jejím hlavní zakládacím dokumentem. (Merlíčková Růžičková, 2013)

Zřizovací listina má své náležitosti. Předně musí být stanoven cíl, pro který byla příspěvková organizace zřízena. Z toho zároveň vychází její hlavní činnost. Případně by měla být uvedena i vedlejší činnost. V případě, že by se musela změnit hlavní nebo vedlejší činnost organizace, musela by být také pozměněna zřizovací listina. (Merlíčková Růžičková, 2013; Lovětínský a Mylková, 2011)

Ve zřizovací listině musí být dále uveden statut příspěvkové organizace, druhy zabezpečovaných veřejných statků nebo organizační forma, aby se oddělily příspěvkové organizace od organizačních složek státu jako dalšího typu neziskové organizace. Dále musí být uveden majetek, který zřizovatel poskytuje příspěvkové organizaci za účelem naplňování její hlavní činnosti. S tím úzce souvisí nutnost definovat dispoziční práva k tomuto majetku. Vzhledem k tomu, že příspěvkové organizace jsou úzce napojeny na rozpočet svého zřizovatele, jsou ve zřizovací listině definovány finanční vztahy mezi těmito subjekty. (Česko, 2000/1.)

Vedle organizačních záležitostí musí zřizovací listina obsahovat formální náležitosti. Jedná se o úplný název zřizovatele a příspěvkové organizace, sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo. Dále musí být vymezeny statutární orgány a jejich vystupování na veřejnosti jménem organizace. Posledním důležitým bodem je doba platnosti zřizovací

listiny, čímž je vymezena doba, po kterou bude příspěvková organizace zřízena. Na základě údajů ve zřizovací listině je možné tuto dobu prodloužit, případně musí být prodloužena novou zřizovací listinou. (Česko, 2000/1.)

5.2 Parametry a historické souvislosti

Příspěvkové organizace jsou formou instituce, která je typická pro Českou republiku. Z právního hlediska vznikly tyto organizace v dobách socialistického Československa a v rámci Evropy jsou ojedinělou záležitostí. Konkrétně jde o příspěvkové organizace dvojího druhu podle zřizovatele. Zřizovatelem může být územní samosprávný celek nebo stát. (Hyánek, 2004)

Územní samosprávný celek je v systému České republiky obec nebo kraj. Obec má možnost zřídit příspěvkovou organizaci pro zajištění činností nebo služeb, které úzce souvisí se samotnou působností dané obce a je v zájmu obce i občanů, aby byly tyto činnosti zajištěny. Zpravidla se jedná o činnosti neziskového pojetí a vzhledem ke svému charakteru si vyžadují zvláštní právní subjektivitu. Taková organizace je založena na základě zřizovací listiny a je zapsána v obchodním rejstříku. Kraj jako vyšší forma územně samosprávného celku má ze zákonného hlediska obdobné postavení a platí pro něj stejná pravidla, jako v případě obcí. (Podhorský a Svobodová, 2003)

V případě, že je zřizovatelem příspěvkové organizace stát, spadá příspěvková organizace pod správu příslušného ministerstva. Například státní zdravotnická zařízení podléhají ministerstvu zdravotnictví nebo státní školy pak ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Pravidla založení a hospodaření jsou obdobná jako u územně samosprávných celků, důležitým rozdílem je možnost poskytování dotací přímo ze státních a Evropských programů. Přesto základní položkou pro stanovení hospodářského výsledku je výsledek hospodaření z hlavní činnosti dané příspěvkové organizace, čímž se organizace nachází v částečně nezávislé pozici a musí se spoléhat na vlastní schopnosti hospodaření v rámci hlavní činnosti. (Podhorský a Svobodová, 2003; Stejskal, 2013)

Po vzniku samostatné České republiky roku 1993 bylo zákonem vymezeno, že příspěvkové organizace jsou zřizovány jako právnické osoby. Už v dobách socialismu však příspěvková

organizace představovala zvláštní formu instituce. Přestože národní majetek byl nadále ve vlastnictví státu, příspěvkové organizace měly tento majetek svěřen a mohly jím disponovat. Podstata spočívala v tom, že vlastnictví nenabývala organizace pro sebe sama, ale ve prospěch státu. Zároveň byly závazky příspěvkových organizací hrazeny ze státních prostředků. (Lovětínský a Mylková, 2011)

5.3 Obdobné organizace v zahraničí

Přestože institut příspěvkové organizace je typický především pro Českou republiku, i v zahraničí je možné v právních předpisech najít organizace, které jsou typologicky podobné příspěvkovým organizacím. V každé zemi jsou však specifické rysy těchto institucí. (Lovětínský a Mylková, 2011)

Jedinou další zemí, která má pojem příspěvková organizace začleněnou ve svých právních předpisech, je Slovensko. To je dáno především určitou návazností právních norem na původní zákony, jenž byly zahrnuty v zákonech Československé republiky. Příspěvkovou organizací se na Slovensku rozumí taková právnická osoba, jejímž zřizovatelem je stát nebo územně samosprávný celek. Zároveň je na konkrétní územní jednotku nebo stát napojena pomocí příspěvku a její tržby pokrývají méně než 50 % výrobních nákladů. Zřizovatel může příspěvkovou organizaci zřídit zákonem nebo vlastním rozhodnutím. V případě zřízení zákonem je nutný souhlas ministerstva financí. Příspěvková organizace pak musí sloužit k účelům v rozsahu působnosti zřizovatele. Organizace je následně zřízena počátkem následujícího rozpočtového roku. V případě zřízení rozhodnutím zřizovatele je pouze tímto konkrétním zřizovatelem vydána zřizovací listina, čímž je příspěvková organizace oficiálně založena. (Lovětínský a Mylková, 2011)

Zásady hospodaření příspěvkových organizací na Slovensku jsou velice podobné jako v České republice. Přesto jsou zde určité odlišnosti. Příspěvková organizace na Slovensku může vykonávat kromě své hlavní činnosti i podnikatelskou činnost, avšak pouze za předpokladu řádného plnění úkolů danými zřizovatelem. Náklady na tuto vedlejší podnikatelskou činnost kryje svými výnosy a účetnictví této činnosti je vedeno na zvláštním mimorozpočtovém účtu. Finanční vztah mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací je dán závaznými ukazateli státního rozpočtu a dalšími ukazateli určenými

zřizovatelem. Zároveň je dáno, že kladného hospodářského výsledku nemůže být dosaženo v případě nesplnění úkolů, omezováním nebo zhoršením kvality služeb. Stejně tak nesmějí být porušeny podmínky, za nichž byly stanoveny závazné limity pro konkrétní příspěvkovou organizaci. (Nemec a Wright, 1997)

V ostatních zemích je možné nalézt organizace, které se svým charakterem podobají českým a slovenským příspěvkovým organizacím. Ve Francii existuje institut nazývaný les établissements publics. Jedná se o veřejné instituce a ústavy sloužící k naplnění veřejného zájmu. Zákonem je dán charakter právnické osoby veřejného práva, kde významnou roli hraje vazba na veřejnou správu a veřejné rozpočty. Veřejnoprávní instituce mohou být navázány na obce, skupiny obcí, kraje, zámořská území patřící Francii nebo na stát. Existují dva základní typy podle charakteru působnosti. Jedná se o veřejnoprávní instituce administrativní a správní povahy nebo o veřejnoprávní instituce průmyslového a obchodního charakteru. První skupina má své fungování zajištěno veřejným právem, druhá soukromým právem. V oblasti správy a financování jsou tyto organizace částečně autonomní, přesto musí plnit úkoly dané vyšším správním orgánem podle typu organizace. Podobně jako v České republice existují tyto veřejnoprávní instituty hlavně v oblastech zdravotnictví, kultury a vzdělávání s důrazem na státní školství a univerzity. (Lovětínský a Mylková, 2011)

V Německu existují instituce zvané öffentliche Betriebe. Jedná se o veřejné podniky nebo instituce, typicky právnické osoby. Německá samospráva má pro tyto instituce složitý systém a dělí je do tří skupin, které se liší svými pravidly fungování. Jde o řízené podniky (Regiebetriebe), vlastní nebo vlastněné podniky (Eigenbetriebe) a veřejnoprávní instituce (Anstalten des öffentlichen Rechts). (Lovětínský a Mylková, 2011)

Řízené podniky jsou finančně napojeny na rozpočty územně samosprávných celků, tedy na obce, vyšší územně samosprávné celky nebo na spolkové země. Vazba je natolik úzká, že řízené podniky nezpracovávají vlastní účetnictví. Zároveň jsou napojeny na tyto celky i organizačně. Nemají vlastní právní subjektivitu, přesto mají určitou omezenou formu autonomie. Sami nevytváří vlastní orgány ani nevlastní majetek. Řízené podniky se dále dělí na úplně řízené podniky (reine Regiebetriebe) a na samotné řízené podniky (verselbständigte Regiebetriebe). Úplně řízené podniky mají veškeré příjmy a výdaje

zaúčtovány v rozpočtu svého zřizovatele. Samostatné řízené podniky jsou více autonomní. Vytvářejí vlastní plán hospodaření a na konci účetního období též účetní závěrku. Jako forma veřejných institucí se používá například u muzeí, divadel, knihoven nebo mateřských škol. (Lovětínský a Mylková, 2011)

Vlastněné podniky jsou typem právnické osoby, které mají samostatnou organizační strukturu, funkčně tedy nejsou závislé na zřizovateli. Z právního pohledu je však v tomto případě patrná vazba na územně správní celky. Možnost vytvářet tyto veřejnoprávní právnické osoby je zakotvena v zákonech jednotlivých spolkových zemí. Jde o zákony o obcích nebo okresech, které se v každé spolkové zemi mírně liší a z celkového pohledu Spolkové republiky Německo jsou tak tyto instituce složitě definovatelné v návaznosti na právní pravidla jednotlivých zemí. Obecně se dá říci, že nemají právní subjektivitu a veškeré úkony či jednání jsou připisovány zřizovateli. Stejně jako v případě řízených podniků je zde silná závislost na rozpočtu zřizovatele. Majetek určený pro provoz vlastněných podniků má v účetnictví specifický charakter a je vykazován odděleně. Každý vlastněný podnik musí mít správní radu a řídicí výbor. Tyto organizační složky zodpovídají za funkčnost podniku. Správní rada má zodpovědnost za vedení podniku a musí zajistit úkony, které povedou k vykonání rozhodnutí ze strany řídicího výboru. Rovněž zastupuje podnik navenek. Řídicí výbor zodpovídá především za hospodaření a organizaci práce v podniku. Vzájemná jednání orgánů podniku jsou striktně definována zákony, ať už se jedná o průběh jednání či jejich počet během roku. Vzhledem k absenci právní subjektivity je schvalování důležitých právních úkonů v kompetenci daného územně samosprávného celku, konkrétně je zákonem definován zodpovědný orgán na úrovni obce nebo okresu. Vlastněné podniky nejčastěji zřizují obce, jako právní forma je využívána například u městské hromadné dopravy nebo u nemocnic. (Einkommensteuergesetz (EStG), 2014; Lovětínský a Mylková, 2011)

Posledním typem právnických osob, které se podobají českým a slovenským příspěvkovým organizacím, jsou veřejnoprávní instituce. Tyto právnické osoby plní úkoly, které jsou vymezeny ze zákona a mají veřejnou povahu. Veřejnoprávní instituce mají vlastní právní subjektivitu, ale ve vymezených případech existují i výjimky bez právní subjektivity, většinou státní školy. Podle úrovně zřizovatele a poskytování finančních prostředků existují instituce zemské, spolkové nebo obecní. Specificky je jejich fungování

dáno zákony jednotlivých spolkových zemí. Například ve spolkové zemi Severní Porýní - Vestfálsko jsou podmínky fungování zaneseny ve stanovách, které obsahují název, úkoly a způsob řízení veřejnoprávní instituce, počet členů jejího představenstva a výši základního kapitálu. Veřejnoprávní instituce mohou být zřízeny pouze zákonem nebo na jeho základě. Stejně tak pokud dojde k jejich změně nebo zrušení. Územně samosprávný celek zodpovídá za zajištění prostředků tak, aby mohla veřejnoprávní instituce plnit své stanovené úkoly. U spolkové země nebo celého státu vychází tato povinnost z nutnosti plnit požadavky veřejného zájmu a optimálního výkonu veřejné správy. I v případě vzniku závazků ze strany veřejnoprávní instituce je ručitelem vůči věřitelům daný územně samosprávný celek. Jako příklady veřejnoprávní instituce lze uvést Německou meteorologickou službu, některá muzea nebo veřejnoprávní rozhlasové a televizní vysílání. (Einkommensteuergesetz (EStG), 2014; Lovětínský a Mylková, 2011)

Na rozdíl od Spolkové republiky Německo používá Rakousko ve své právní úpravě pouze veřejnoprávní instituce, především na státní úrovni (Bundesanstalt des öffentlichen Rechts). Právní úprava je podobná té německé. Personálně i materiálně jsou řízeny z rozpočtu zřizovatele, tedy územně samosprávného celku. Podřízenost je i na úrovni organizační a právní. Základním cílem je plnit úkoly veřejného zájmu dané zákonem. Hlavní rozdíl oproti Německu je přiznání určité právní způsobilosti, na základě které mohou vstupovat do právních vztahů a jednat svým vlastním jménem. Jsou zřizovány zvláštními zákony, které definují rozsah pravomocí, práv a povinností veřejnoprávní instituce. Typickými příklady rakouských veřejnoprávních institucí jsou rakouská národní knihovna nebo státní statistický úřad. Dále je tato forma využívána pro kulturní instituce, například státní muzea nebo knihovny. (Lovětínský a Mylková, 2011; Neuhofer, 1998)

6 Hospodaření příspěvkových organizací

Příspěvkové organizace mají možnost hospodařit s finančními prostředky, které mohou získat z různých zdrojů. Primárně jde o dva základní typy příjmů, a to v podobě peněžních prostředků získaných vlastní činností nebo peněžních prostředků přijatých ze státního rozpočtu. V obou případech hospodaří příspěvková organizace s těmito příjmy v rámci finančních vztahů, které jsou definovány zřizovatelem. (Merlíčková Růžičková, 2013)

Dále může příspěvková organizace hospodařit i s dalšími formami finančních prostředků. Jde konkrétně o vlastní fondy, prostředky získané jinou činností nebo o finanční dary od fyzických či právnických osob. Z rozpočtových prostředků je možné využívat peněžní prostředky poskytnuté ze zahraničí nebo z rozpočtů územních samosprávních celků. Dále z peněžních prostředků ze státních fondů, a to i v případě prostředků, které byly poskytnuty České republice z rozpočtu Evropské unie. Hospodařit je možné i s peněžními prostředky z finančních mechanismů a s prostředky přijatých příspěvkovými organizacemi z Národního fondu. (Česko, 2000/1.)

Zřizovatelem každé příspěvkové organizace je hlavní činnost vymezena jako činnost daná zvláštním zákonem a následně vykonávaná příspěvkovou organizací. Zvláštním zákonem se rozumí zákon úzce související s danou konkrétní oblastí, pod níž spadá hlavní činnost příspěvkové organizace. Respektive souvisí se správní jednotkou, pod kterou daná příspěvková organizace patří. Konkrétně může jít například o zákon číslo 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných úředních orgánů státní správy České republiky. Pokud je příspěvková organizace zřízena zvláštním zákonem, je i její hlavní činnost vymezena tímto zákonem. (Mockovčiaková, 2012)

Příspěvková organizace se při svém hospodaření musí řídit svým rozpočtem. Ten musí být sestaven jako vyrovnaný, a to po zahrnutí příspěvku ze státního rozpočtu nebo po stanovení odvodu do státního rozpočtu. Zároveň musí rozpočet příspěvkové organizace zahrnovat pouze ty náklady a výnosy, které souvisejí jen s poskytovanými službami, jež jsou předmětem hlavní činnosti organizace. (Hyánek, 2004; Stejskal, 2013)

Velmi důležité je, aby příspěvková organizace plnila své úkoly nejehospodárnějším možným způsobem. Toho je docíleno mimo jiné dodržením předem daných finančních

vztahů ke státnímu rozpočtu. Disponované peněžní prostředky může využívat pouze k účelům, na které jsou konkrétně určeny. Jde o zásadní body, které zajišťují optimální fungování příspěvkové organizace. Jedná se o krytí nezbytných potřeb, o opatření zakládající se na právních předpisech a o krytí opatření, která jsou nutná pro zaručení bezproblémového chodu a naplňování hlavní činnosti příspěvkové organizace. (Brown, 2003; Frič, 1998)

Striktní dodržování rozpočtu je nutné. Úhrady, ke kterým se organizace zaváže v běžném roce, nesmí ze zákona převyšovat její rozpočet na tento konkrétní rok. Pokud skutečná výše nákladů a výnosů nekoresponduje s rozpočtovanou výší a navíc existuje předpoklad, že může dojít ke zhoršení rozpočtovaného hospodářského výsledku, má příspěvková organizace povinnost učinit taková opatření, která zajistí jeho vyrovnání. (Česko, 2000/1.; Česko, 2000/2.)

Významné povinnosti příspěvkové organizace se vztahují rovněž k prodeji nemovitého majetku České republiky, se kterým disponuje. Do 15 pracovních dnů od připsání částky z prodeje nemovitosti na svůj účet má organizace povinnost odvést do státního rozpočtu veškeré příjmy pramenící z tohoto prodeje. Výjimka se vztahuje pouze na nemovitosti, které příspěvková organizace získala darem nebo v dědickém řízení. (Česko, 2000/1.)

6.1 Hospodaření z pohledu hospodářského výsledku

Příspěvková organizace, stejně jako ostatní ekonomické subjekty, vykazuje na konci rozpočtového období výsledek hospodaření. Ten je tvořen výsledkem hospodaření z hlavní činnosti a zdaněným ziskem vytvořeným v jiné činnosti. Tato položka účetní rozvahy je důležitým údajem pro zřizovatele příspěvkové organizace. V případě, že organizace vykazuje za běžný rok ztrátu, a to i po zahrnutí případného příspěvku na provoz ze státního rozpočtu, nastává situace, kdy musí zřizovatel zakročit. Je povinen projednat s danou příspěvkovou organizací zabezpečení úhrady dané situace, která se nazývá zhoršený hospodářský výsledek. (Česko, 2000/1.)

Úhradu zhoršeného hospodářského výsledku je možné provést třemi způsoby. Prvním je úhrada z rezervního fondu příspěvkové organizace. Další možností je úhrada z rozpočtu

kapitoly zřizovatele. Tato varianta přichází v úvahu pouze v případě, pokud není v rezervním fondu příspěvkové organizace dostatek prostředků. Pokud není dostatek prostředků ani v rozpočtu kapitoly zřizovatele, je úhrada zhoršeného hospodářského výsledku zajištěna ze zisku následujícího rozpočtového roku po zahrnutí příspěvku na provoz nebo po odvodu z provozu příspěvkové organizace do státního rozpočtu. Tato forma zisku se označuje jako zlepšený hospodářský výsledek. Ve všech případech musí být úhrada provedena do konce následujícího rozpočtového roku. (Česko, 2000/1.; Merlíčková a Růžičková, 2013)

Pokud není zhoršený hospodářský výsledek uhrazen ze zlepšeného hospodářského výsledku, tedy z poslední možné formy úhrady, je zřizovatel zmocněn zrušit příspěvkovou organizaci. K ukončení činnosti dochází do konce roku následujícího po roce, ve kterém mělo dojít k úhradě zhoršeného hospodářského výsledku. V nutném případě je možné zajistit činnost, kterou doposud zastávala příspěvková organizace, prostřednictvím organizační složky státu. Výše zmíněné situace se ovšem nevztahují na příspěvkové organizace financované z veřejného zdravotního pojištění a na příspěvkové organizace, které zabezpečují specializované úkony hygienické a protiepidemické. Tyto organizace mají zvláštní status a jsou významné pro výkon státní kontroly v oblasti ochrany veřejného zdraví. (Marhounová a Nováková, 2007)

V případě, že na konci rozpočtového roku je dosaženo zlepšeného hospodářského výsledku, je tento zisk použit primárně k úhradě zhoršeného hospodářského výsledku roku minulého. Druhou možností je financovat zhoršený hospodářský výsledek před nabitím účinnosti výše zmíněných pravidel. Tím dochází k úspoře prostředků v rezervním fondu příspěvkové organizace a rozpočtové situace kapitoly zřizovatele. (Česko, 2000/1.)

Pokud se příspěvková organizace dostane do situace, že musí z jakéhokoliv důvodu platit penále nebo odvod za porušení rozpočtové kázně, má ze zákona dvě možnosti, jak sankci uhradit. V první řadě je využíváno prostředků rezervního fondu nebo jiných fondů, to však pouze v případě, že porušení pravidel v hospodaření příspěvkové organizace souviselo právě s tímto konkrétním fondem. V případě, že není ve fondech dostatek prostředků na úhradu sankcí, je možné je uhradit na vrub nákladů na hlavní činnost organizace. (Česko, 2000/1., Mockovčiaková, 2013)

Pokud se příspěvková organizace rozhodne poskytnout peněžní dar, je toto možné, avšak jedinou možností je poskytnout tento dar z fondu kulturních a sociálních potřeb. Naopak nesmí přijímat ani poskytovat půjčky a úvěry, ani vystavovat směnky. Existují pouze výjimky stanovené zákonem. Konkrétně může příspěvková organizace poskytnout půjčku v souvislosti s činnostmi fondu kulturních a sociálních potřeb. Dále může přijímat dodavatelské úvěry pro financování některých konkrétních programů, ale pouze za předpokladu, že tyto úvěry schválí příslušné ministerstvo. Poslední výjimku tvoří zdravotnická zařízení, která mohou přijímat úvěry, které slouží k překlenutí doby, kdy je evidován nedostatek peněžních prostředky. V tomto případě jde o nedostatek, který je způsoben opožděnými úhradami zdravotních pojišťoven za zdravotnické výkony provedené danou příspěvkovou organizací. Dále je možné, aby organizace vynakládala finanční prostředky na peněžní a věcná ocenění, ale pouze za předpokladu, že je tato operace stanovena zvláštním právním předpisem. (Marhounová a Nováková, 2007; Stejskal, 2013)

6.2 Hlavní a jiná činnost příspěvkové organizace

Vedle hlavní činnosti může příspěvková organizace vykonávat i jinou činnost. V tomto případě je nutné, aby tato jiná činnost byla před jejím započítáním evidována ve zřizovací listině. Je nezbytné, aby byl uveden předmět a rozsah této činnosti. Není nutné, aby vedlejší činnost započala při vzniku příspěvkové organizace. Předmět i rozsah vedlejší činnosti je možné do zřizovací listiny doplnit kdykoliv, avšak v každém případě před zahájením jiné činnosti. (Česko, 2000/1.)

Hospodaření na úrovni jiné činnosti má svá specifická pravidla. Hospodářský výsledek z jiné činnosti příspěvkové organizace je zjišťován již k 30. září. Pokud je k tomuto datu výsledkem hospodaření z jiné činnosti ztráta, je nezbytné, aby statutární orgán organizace zajistil její vyrovnaní do konce rozpočtového roku. V krajním případě musí přistoupit k opatřením, které povedou k ukončení jiné činnosti. Musí být provedeny takové kroky, aby příspěvková organizace nemohla v jiné činnosti pokračovat po skončení rozpočtového roku. V roce následujícím již organizace nemůže v jiné činnosti pokračovat, pokud se rozhodne pro její ukončení. (Frič, 1998)

Příspěvková organizace, která zabezpečuje vzdělávací nebo ubytovací služby, je povinna hradit v zařízeních, která vlastní, náklady na pořízení majetku, technické zhodnocení majetku a výdaje související s provozem těchto zařízení. To zahrnuje rovněž úkony oprav a údržby. Pokud některá část zařízení slouží také k rekreačním nebo sportovním účelům, je část provozních výdajů hrazena z fondu kulturních a sociálních potřeb. V případě škol se může jednat mimo jiné o pronájem sportovních hal ve vlastnictví školy. (Česko, 2000/1.)

6.3 Zvláštní ustanovení

Pokud organizace spravuje ubytovací zařízení, je úhrada za ubytování rovna výdajům a poměrné části odpisů, eventuálně může tato suma zahrnovat náklady spojené s provozem daného zařízení. Vlastním zaměstnancům má příspěvková organizace právo uhradit částku na ubytování do výše 50%. Tato hodnota může být v ojedinělých případech změněna na základě zvláštních právních předpisů. (Česko, 2000/1.)

Nejenom v případě příspěvkových organizací v podobě škol je možné zaregistrovat závodní stravování, které si organizace zajišťuje sama. K tomu existuje několik možností. Je možné zajišťovat závodní stravování ve vlastním zařízení nebo prostřednictvím jiného subjektu. Může se jednat o jiné organizační složky státu, právnické nebo fyzické osoby. Stravování je zajišťováno pro zaměstnance a studenty, včetně vědeckých aspirantů. Zajišťováno je po dobu aktivní činnosti v příspěvkové organizaci, tedy během výkonu zaměstnání či během studia. Výjimkou jsou penzisté, kteří před odchodem do důchodu pracovali v příspěvkové organizaci, a zaměstnanci, kteří pracují pouze na základě dohody o provedení práce. Eventuálně další osoby, jejichž stravování je zajišťováno na základě smlouvy s jinou příspěvkovou organizací nebo složkou státu. Hrazení nákladů je upraveno příslušnou vyhláškou příslušného ministerstva, pod které konkrétní příspěvková organizace spadá. (Česko, 2000/1.)

6.4 Finanční vztahy stanovené zřizovatelem příspěvkové organizace

Ze strany zřizovatele příspěvkové organizace je možnost pracovat v oblasti celkem sedmi finančních vztahů vůči organizaci. Jedná se o příspěvek na provoz ze státního rozpočtu, o odvod z provozu do státního rozpočtu, individuální a systémové dotace na financování programů a akcí, návratnou finanční výpomoc, odvod z odpisů, dotace na úhradu provozních výdajů krytých z rozpočtu Evropské unie a dotace na úhradu provozních výdajů podle mezinárodních smluv. (Mockovčiaková, 2012)

Příspěvek na provoz ze státního rozpočtu je stanoven v případě, kdy rozpočtované náklady (nezahrnující příspěvek) překračují rozpočtované výnosy. Naopak odvod z provozu do státního rozpočtu je stanoven v případě, že rozpočtované výnosy překračují rozpočtované náklady. V obou případech je hodnota příspěvku nebo odvodu stanovena jako rozdíl objemu rozpočtovaných nákladů a výnosů. Jak již bylo popsáno výše, kladné číslo zřizovateli dává možnost poskytnout příspěvek. Záporné číslo umožňuje zřizovateli požadovat po příspěvkové organizaci odvod. (Česko, 2000/1.)

Finální výše příspěvku na provoz může být vázána na předem stanovené ukazatele, zpravidla se jedná o jednotku výkonů, jež příspěvková organizace zabezpečuje. Stejně je možné na tyto ukazatele vázat i čerpání příspěvku během roku, tedy například procentuální hodnotou z celkové výše příspěvku, která se může lišit právě podle výkonů v jednotlivých měsících nebo čtvrtletích. Pokud není výše příspěvku na výkon vázána, může jej příspěvková organizace čerpat dle svého vlastního uvážení, avšak pouze na provozní činnosti a do vyčerpání celkové výše příspěvku. (Česko, 2000/1.; Stejskal, 2013)

Pokud dojde z jakéhokoliv důvodu k významné změně podmínek, při nichž byl stanoven finanční vztah vůči státnímu rozpočtu, má zřizovatel právo podniknout adekvátní kroky v závislosti na charakteru změny. Má možnost krátit stanovený příspěvek, uložit nerozpočtovaný odvod z provozu nebo může zvýšit stanovenou výši příspěvku. Změnu podmínek je příspěvková organizace povinna oznámit zřizovateli, a to pokud možno neprodleně. V případě, že zřizovatel určí jako reakci na vzniklou změnu stanovení nerozpočtovaného odvodu, pak je stanoven termín, do kdy je nutné odvod splatit. (Frič, 1998)

Návratná finanční výpomoc je z pohledu zřizovatele zvláštní formou finančního vztahu s časově omezeným efektem. Zřizovatel v případě udělení finanční výpomoci uhradí zhoršený hospodářský výsledek. Tím se rozumí situace, kdy hospodaření příspěvkové organizace skončí ztrátou, včetně zahrnutého příspěvku na provoz ze státního rozpočtu. Finanční výpomoc je následně vrácena do konce rozpočtového roku, v němž má být zhoršený hospodářský výsledek uhrazen. V tomto případě je zhoršený hospodářský výsledek uhrazen ze zisku příspěvkové organizace v následujícím rozpočtovém roce, včetně zahrnutého příspěvku na provoz nebo po odvodu z provozu. (Česko, 2000/1.; Frič, 1998)

Odvod z odpisů je možné z pohledu zřizovatele nařídit ve třech případech. Pokud zřizovatel již nepočítá s dalším rozvojem činnosti příspěvkové organizace a snaží se omezit její činnost. Dále pokud uvažuje o jejím zrušení. Poslední případ souvisí s hospodařením příspěvkové organizace. Odvod může být nařízen, pokud objem odpisů výrazně převyšuje potřeby příspěvkové organizace, což se týká oblasti reprodukce dlouhodobého majetku. V případě vzniku poslední jmenované situace nesmí celková výše odvodu z odpisů převyšovat výši odpisů nemovitého majetku. Ve všech zmíněných případech je možné nařídit odvody pouze v běžném roce a pouze do výše zdrojů vytvořených v tomto konkrétním roce. (Česko, 2000/1.)

Pokud je příspěvkové organizaci přidělena dotace z rozpočtu Evropské unie nebo na základě mezinárodních smluv, nemusí být tyto zdroje vyčerpány do konce kalendářního roku. V tomto případě se zbylá finanční hodnota dotací převádí do rezervního fondu příspěvkové organizace. Tato položka slouží jako zdroj financování v následujících letech, ale pouze pro účel stanovený při přidělení dotace. Z tohoto důvodu jsou dotace sledovány v rezervním fondu odděleně. Pokud tyto prostředky nebyly použity k danému účelu, podléhá situace vzniklá nesprávným hospodařením organizace vypořádání se státním rozpočtem. Nastane-li tato situace, vypořádání se státním rozpočtem se vztahuje k roku, ve kterém byl splněn účel daný dotačními podmínkami. (Česko, 2000/1.; MMR, 2015)

6.5 Fondy příspěvkových organizací

Příspěvkové organizace mají ze zákona možnost vytvářet fondy, které mohou sloužit k různým účelům. Konkrétně může příspěvková organizace vytvářet rezervní fond, fond reprodukce majetku, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb. (Česko, 2000/1.)

Příspěvková organizace může do fondů umísťovat část zlepšeného hospodářského výsledku, a to za předpokladu, že byl uhrazen případný zhoršený hospodářský výsledek minulého roku, eventuálně více předchozích let. (Česko, 2000/1.)

Ze zákona jsou určeny procentuální limity, které stanovují podíl zlepšeného hospodářského výsledku, který je možný zařadit do jednoho z fondů. Do fondu odměn je možné umístit až 80% zlepšeného hospodářského výsledku. Zde je určen také procentuální limit ze strany prostředků na platy nebo přípustného objemu prostředků na platy, kdy nesmí hodnota prostředků umístěných do fondu odměn překročit 80% platových prostředků. Do fondu reprodukce majetku je možné umístit až 25% zlepšeného hospodářského výsledku. U rezervního fondu nejsou limity určeny a příspěvková organizace tak může ze zlepšeného hospodářského výsledku zařadit do rezervního fondu jakoukoliv částku. Pokud existují ve fondech k 31. prosinci zůstatky, jsou převedeny do následujícího rozpočtového roku. (Stejskal, 2013)

Vytvoření fondů musí schválit zřizovatel příspěvkové organizace. Ten tak učiní na základě vytvořeného zlepšeného hospodářského výsledku příspěvkové organizace. K rozhodnutí dochází v následujícím roce po vytvoření zlepšeného hospodářského výsledku. (Marhounová a Nováková, 2007; Mockovčiaková, 2012)

6.5.1 Rezervní fond

Rezervní fond je významnou součástí hospodaření příspěvkové organizace a jeho funkce jsou pro její fungování velice důležité. Konkrétně slouží rezervní fond k úhradě zhoršeného hospodářského výsledku, k úhradě sankcí, v případě schválení zřizovatelem k doplnění fondu reprodukce majetku nebo k překlenutí časového nesouladu mezi výnosy a náklady. (Česko, 2000/1.)

Zvláštní situací je případ, kdy slouží rezervní fond k úhradě potřeb, jež nebyly zajištěny výnosy z činnosti příspěvkové organizace ani příspěvkem zřizovatele na provoz. V tomto případě musí organizace tuto situaci rozpočtovat, a to kdykoliv během roku. Použití je účtováno do výnosů organizace. Nespotřebovaná, avšak ve výnosech vyúčtovaná částka, se na konci ročního účetního období vrací zpět do rezervního fondu, a to před uzavřením roční účetní závěrky. Výjimku tvoří nespotřebované prostředky na úhradu provozních výdajů z dotačního programu Evropské unie nebo dotací poskytnutých na základě mezinárodních smluv. Tyto lze během roku použít, aniž by byly vyúčtovány. (Stejskal, 2013)

Kromě prostředků ze zlepšeného hospodářského výsledku tvoří rezervní fond prostředky z finančních a peněžních prostředků poskytnutých ze zahraničí. Pokud byly peněžní dary nebo peněžní prostředky poskytnuté ze zahraničí přiděleny účelově, musí být také na základě účelu využity. (Česko, 2000/1.)

V případě, že dojde ke změně stavu majetku, který má charakter zásob, pohledávek nebo finančního majetku, je možné, aby příspěvková organizace o stejnou částku změnila i fond oběžných aktiv na straně účetních pasiv. V tomto případě je pak možné zvýšení částky v pasivech snížit o stejnou hodnotu prostředků v rezervním fondu a naopak. (Česko, 2000/1.)

6.5.2 Fond reprodukce majetku

Fond reprodukce majetku slouží především k činnostem, které úzce souvisí se správou majetku příspěvkové organizace. Slouží jako zdroj financí pro pořízení a technické zhodnocení dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku a na pořízení krátkodobého hmotného i nehmotného majetku. Dále jako doplňkový zdroj financování pro opravy a údržbu hmotného a nehmotného majetku, a to dlouhodobého i krátkodobého. (Frič, 1998)

Fond reprodukce majetku dále může sloužit k úhradě úvěrů, které byly přijaty příspěvkovou organizací podle zákona. Příspěvková organizace může přijímat pouze půjčky z fondu kulturních a sociálních potřeb nebo dodavatelské úvěry na financování programů schválených příslušným ministerstvem. Zdravotnická zařízení navíc mohou

přijímat úvěry, které slouží k překlenutí dočasného nedostatku finančních prostředků, jež byly způsobeny prodlevou plateb zdravotních pojišťoven za zdravotnické výkony.(Frič, 1998)

Fond je tvořen širokou škálou položek. Jedná se o odpisy hmotného a nehmotného majetku, procentuální příděl ze zlepšeného hospodářského výsledku, výnosy z prodeje dlouhodobého movitého hmotného a nehmotného majetku. Dále dary a výnosy z povolených veřejných sbírek na pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku a výnosy z prodeje nemovitého majetku, jež byl nabyt darem či děděním. Zahnuje rovněž prostředky poskytnuté ze zahraničí účelově na pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku. (Česko, 2000/1.)

6.5.3 Ostatní fondy

Příspěvková organizace má vedle výše zmíněných fondů možnost vytvářet fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb. Prostředky z nich je možné využít ke specifickým provozním činnostem organizace. (Česko, 2000/1.)

Fond odměn je tvořen procentuální částí ze zlepšeného hospodářského výsledku příspěvkové organizace. Hlavní funkcí tohoto fondu je úhrada případného překročení prostředků na platy. Jde tedy o výplaty mimořádné částky překračující rámec platu zaměstnanců příspěvkové organizace. (Stejskal, 1998)

Fond kulturních a sociálních potřeb tvoří příděl z ročního objemu nákladů vyúčtovaných za účelem výplaty platů a náhrad platů. Případně může být tvořen náklady na mzdy a náhradami na mzdy nebo odměnami za pracovní pohotovost. Dále může zahrnovat odměny nebo jiná plnění pro žáky učilišť za práci, která byla vykonána v rámci odborného výcviku při produktivních činnostech, a stipendijní náklady pro interní vědecké aspiranty a zaměstnance na studijních pobytech. Fond je naplňován zálohově, a to přesně stanovenou roční částkou, která koresponduje se stanoveným a schváleným rozpočtem. (Česko, 2000/1.)

Fond kulturních a sociálních potřeb je dle svého názvu určen k zabezpečení kulturních, sociálních a jiných potřeb zaměstnanců spjatých pracovním poměrem k zaměstnavateli, příslušníkům organizace ve služebním poměru, soudcům, studentům středních odborných učilišť a jiných učilišť nebo interním vědeckým aspirantům. Dále důchodcům, kteří při svém prvním odchodu do důchodu (starobního nebo invalidního) pracovali pro zaměstnavatele v rámci příspěvkové organizace, případně rodinným příslušníkům zaměstnanců a dalším právnickým a fyzickým osobám. (Česko, 2000/1.; Marhounová a Nováková, 2007)

Hospodaření na úrovni fondu kulturních a sociálních potřeb zahrnuje širokou škálu aktivit, slouží k zajištění nadstandardních služeb pro osoby čerpající prostředky z toho fondu, mimo jiné v oblasti školství zahrnuje stipendijní programy pro studenty. Příjmy, výše tvorby a konkrétní hospodaření s fondem podléhá příslušným vyhláškám ministerstva, pod které daná příspěvková organizace spadá. (Česko, 2000/1.)

V konkrétní podobě má příspěvková organizace možnost hradit z fondu kulturních a sociálních potřeb část příspěvku na penzijní připojištění, eventuálně doplňkové penzijní spoření svých zaměstnanců. Dále může hradit část pojistného na soukromé životní pojištění zaměstnanců, které hradí zaměstnavatel pojišťovně na základě pojistné smlouvy. Pojistná smlouva má v tomto případě na jedné straně pojišťovnu a na straně druhé zaměstnance jako pojistníka. Plátce části pojistného je zaměstnavatel, tedy příspěvková organizace. Pokud se příspěvková organizace rozhodne pro úhradu části kteréhokoliv z výše uvedených pojištění, je nutné, aby příslušné transakce podléhali podmínkám stanovenými vyhláškou o fondu kulturních a sociálních potřeb. Ta zároveň stanovuje i výši této úhrady. (Česko, 2000/1.)

6.6 Alokační efektivnost příspěvkových organizací

Alokační efektivnost v ekonomice představuje situaci, kdy je množství vyprodukované produkce rovné množství poptávané produkce, tedy nabídka je rovna poptávce. U příspěvkových organizací je alokační efektivnost zajišťována prostřednictvím zřizovatele. Ovšem dosažení tohoto stavu není zcela jisté a problematika veřejných financí

je zde, z pohledu funkčnosti organizací, velice zásadní. (Drucker, 1994; Musgrave a Musgraveová, 1994)

Veřejnoprávní instituce nesmí ze zákona poskytovat půjčky finančních prostředků mimo veřejný sektor, čímž nedochází k tvorbě závazků. Dochází k situaci, kdy se v případně nutnosti finance pouze přemísťují v rámci systému veřejného financování. To podporuje alokační efektivnost. Stejně tak podporuje vznik alokační efektivnosti předpoklad plánování dlouhodobého finančního výhledu. Na druhé straně je do jisté míry nejistá efektivnost poskytováním finančních prostředků ze strany státu na určitou oblast nebo činnost organizace. Neefektivnost může způsobovat i tzv. teorie vládního selhání, která může působit na neadekvátní poskytování finančních prostředků, především ve dlouhodobém horizontu. (Česko, 2000/1.; Brown; 2003)

Další problematika v dosahování alokační efektivnosti je přímo v charakteru veřejného sektoru. Příspěvkové organizace nejsou vázány na tvorbu zisku. Dochází k tomu, že zatímco služby jsou poskytovány bezúplatně, náklady na ně jsou však v určité finanční úrovni. Vstupy tak výrazně převyšují výstupy, přičemž alokační efektivnost je dána rovností těchto položek. Dochází tak k tlakům na rozpočet a v posledních letech i na čerpání dotací. Sekundárně pak k tlaku na daňovou soustavu, respektive k tlaku na zvyšování státních příjmů, tedy k vyššímu daňovému zatížení obyvatelstva, což se dá považovat za určitou kompenzaci nulových výstupů. (Drucker, 1994; Ochrana, 2001)

Vzhledem k vytíženosti zřizovatelů je pochopitelné, že nezajišťují pro každý projekt průzkum, který by analyzoval skutečnou nebo alespoň přibližnou užitečnost služby. Může proto dojít k situaci, kdy vysoká finanční náročnost služby není následována jejím adekvátním využíváním ze strany obyvatelstva. Opět se tak prohlubuje alokační neefektivnost. (Brown, 2003; Hamerníková a Kubátová, 1999)

Hlavním posláním příspěvkových organizací je poskytovat bezúplatné služby ve prospěch veřejného zájmu. Už z této definice logicky vyplývá finanční problematika, kterou se musí zřizovatel snažit eliminovat. Finanční a organizační závislost na zřizovateli je nutnou podmínkou pro správné fungování organizací, a to především v návaznosti na rozpočet zřizovatele. Příspěvková organizace zodpovídá především za plnění úkolů hlavní činnosti, včetně jejího financování. Zřizovatel zodpovídá za poskytování financí a kontrolu, že jsou

poskytovány pouze významné a užitečné služby. Právě zřizovatel by tak měl mít snahu eliminovat alokační neefektivnost, a tak financovat a zajišťovat pouze takové služby, které budou odpovídajícím způsobem využívány konečným spotřebitelem, tedy obyvateli České republiky a příslušných územně samosprávních celků. (Drucker, 1994; Frič, 1998; Hamerníková a Kubátová; 1999)

7 Gymnázium Dr. Josefa Pekaře v Mladé Boleslavi

Předmětem zkoumání diplomové práce je Gymnázium Dr. Josefa Pekaře. Jedná se o příspěvkovou organizaci, jejímž zřizovatelem je Středočeský kraj, tedy územně samosprávný celek České republiky, jehož Krajský úřad sídlí v Praze.

7.1 Základní charakteristika

Gymnázium Dr. Josefa Pekaře je veřejnou školou sídlící v centru Mladé Boleslavi. Vedení školy tvoří ředitel a jeho tři zástupci, přičemž jeden z nich má funkci statutárního zástupce. Do fungování školy může do jisté míry zasahovat též šestičlenná školská rada. Vždy dva členové zastupují tři různé skupiny související s chodem školy, konkrétně se jedná o zástupce studentů a rodičů, zástupce zřizovatele a zástupce pedagogických pracovníků.

Škola zajišťuje studijní obor Gymnázium, tedy obor zajišťující všeobecné vzdělání. Jedná se o denní formu studia v délce trvání 4 roky. Charakteristika oboru souvisí i s omezeným počtem studentů, který může instituce vzdělávat. V tomto případě je nejvyšší počet žáků legislativně stanoven na 600 studentů. Tento obor je určen pro absolventy základních škol. Pro žáky, kteří zakončili pátou třídu základní školy navíc Gymnázium zřizuje osmiletou formu studia.

Hlavní činností Gymnázia je příprava svých studentů pro studium na vysokých školách všech typů, čemuž odpovídá všeobecné zaměření školy. Pomocí volitelných předmětů se mohou poslední dva roky studia žáci profilovat pro budoucí studium na vysoké škole. Doplňkovou činností škola nerealizuje.

Škola disponuje hlavní budovou, sportovní halou a přilehlým pozemkem, který v jarních měsících slouží pro výuku tělesné výchovy. Všechny budovy a pozemky jsou majetkem zřizovatele. Pravidelně dochází k obnově materiálu a vybavení školy, které bezprostředně slouží k výuce na škole.

Zajímavý je koncept vzdělávání na základě Školního vzdělávacího programu Gymnázia, který je metodickým podkladem pro výuku na škole a nahradil vzdělávací osnovy dané ministerstvem školství. V rámci Školního vzdělávacího programu dochází k úpravě studijních

postupů v reakci na změny ve společnosti, v oblasti vědy a techniky a dalších životních oblastí. Tím je docíleno adekvátní úrovně připravenosti studentů pro studium na vysoké škole.

Na mezinárodním poli má ve třech sousedních státech své partnerské školy. Jedná se o gymnázium v německém Mannheimu, ekonomicko - technickou střední školu v polském městě Lwówek Śląski a slovenské Gymnázium Pezinok.

7.2 Studentská statistika

Ve školním roce 2013/2014 studovalo na Gymnáziu celkem 591 žáků. Osmiletou formu studia navštěvovalo celkem 237 žáků v osmi třídách, čtyřletou formu 353 žáků ve dvanácti třídách. Celkem bylo ve škole 20 tříd. To odpovídá situaci, kdy v průměru v každé třídě studovalo 29,55 studentů, tedy 29-30 studentů na třídu.

Hlavní studentskou základnu tvoří studenti ze středočeského kraje, z jiných krajů studovalo ve školním roce 2013/2014 celkem 31 žáků. Multikulturní sestavu studentů představovalo 15 žáků s cizí statní příslušností. Zajímavým faktem je, že hned 11 z těchto žáků bylo občany zemí mimo Evropskou unii.

Na konci školních roků 2012/2013 a 2013/2014, v nichž škola eviduje kompletní údaje o absolventech a jejich uplatnění, shodně maturovalo 107 studentů. V obou letech nebylo studenta, který by maturitní zkoušku nesložil. Po skončení školního roku 2012/2013 pokračovalo ve studiu 97,2 % studentů. Toto číslo tvoří 95,3 % studentů, kteří začali studovat na vysoké škole, a 1,9 % přijatých na vyšší odborné školy nebo do nultých ročníků vysokých škol. O rok později poklesl počet studentů přijatých na vysoké školy (84,9 %) a naopak vzrostl počet studentů přijatých na vyšší odborné školy nebo do nultých ročníků vysokých škol (8,4 %). Po skončení školního roku 2013/2014 pokračovalo ve studiu celkem 93,3 % absolventů. To svědčí o udržení vysokého standardu počtu studentů pokračujících ve studiu. V předchozích čtyřech letech pak toto číslo oscillovalo mezi 93 a 96 %.

Po skončení studia na Gymnáziu v roce 2013 nastoupilo do práce 1,9 % žáků, v roce 2014 to bylo 2,8 %. V evidenci Úřadu práce figurovalo v roce 2013 celkem 0,9 %, v roce 2014

1,9 % absolventů Gymnázia. Dva studenti v roce 2014 neoznámily situaci svého profesního nebo studijního života, proto procentuální součet údajů tohoto roku neodpovídá 100 %, jelikož procenta jsou vypočítána z celkového počtu absolventů.

8 Hospodaření Gymnázia

Gymnázia, stejně jako ostatní příspěvkové organizace, mají povinnost vést účetnictví a za výsledky svého hospodaření zodpovídají zřizovateli. Gymnázium Dr. Josefa Pekaře v Mladé Boleslavi vytváří každý rok zprávu o hospodaření, kterou posílá zřizovateli. Ten má následně povinnost vyhodnotit danou situaci a zajistit případná opatření dle zákona. To se může týkat kladného i záporného výsledku hospodaření, tedy ekonomického zisku nebo ztráty.

Vedení Gymnázia poskytlo pro účely diplomové práce zprávy o hospodaření za roky 2013 a 2014. Zde je možné pozorovat určité podobnosti, ale i rozdíly v porovnání těchto dvou let. Rozdíly lze sledovat na straně příjmové i na straně výdajové.

8.1 Hospodaření v roce 2013

V roce 2013 hospodařilo Gymnázium Dr. Josefa Pekaře s celkovou výší příjmů ve výši 30 074 406 Kč, na straně výdajové byla tato hodnota ve výši 30 152 333 Kč. Celkový výsledek hospodaření tak představoval ztrátu ve výši 77 927 Kč.

8.1.1 Příjmy roku 2013

Příspěvková organizace plní ze zákona úkoly, jimiž naplňuje hlavní činnost, která je zpravidla bezplatná pro konečného zákazníka. V případě gymnázií se obecně jedná o činnost poskytnutí bezplatného sekundárního vzdělání studentům. Z toho vyplývá fakt, že gymnázia nemohou vytvářet zisk svojí činností a příjmově jsou silně vázány na svého zřizovatele.

Zřizovatel v podobě Krajského úřadu Středočeského kraje poskytl gymnáziu provozní dotaci ve výši 28 556 060 Kč. Celkově představuje tato částka přibližně 95 % všech příjmů daného roku. Dále poskytuje dotaci město Mladá Boleslav, konkrétně ve výši 16 500 Kč, z ekonomického hlediska se však nejedná o položku zásadního charakteru. Na úrovni

příjmů jde o druhou nejnižší položku, nižší hodnotu mají pouze úroky z účtů ve výši 399 Kč.

Gymnázium dále operuje s prostory, které má možnost pronajímat fyzickým nebo právnickým osobám. Výnosy z pronájmů činily v roce 2013 celkem 92 659 Kč. V rámci činnosti dosáhlo Gymnázium Dr. Josefa Pekaře ostatních výnosů ze výši 364 535 Kč.

Významnou příjmovou položkou je zúčtování rozličných položek. V případě Gymnázia jde o zúčtování fondů, projektů a odpisů. Zúčtování fondů představuje částku 110 543 Kč. Zúčtování projektů představuje velice významnou položku, konkrétně v případě projektu PekarEdu jde o 334 975 Kč, u projektu Další vzdělávání pedagogických pracovníků 268 682 Kč. Celkově je tedy příjem ze zúčtování projektů vyšší než 600 000 Kč. Zúčtování odpisů představuje částku přibližně 330 000 Kč. Jedná se o dvě položky. Vedle standardního zúčtování odpisů ve výši 243 153 Kč, jde dále o zúčtování odpisů z projektu Učitel ONLINE ve výši 86 900 Kč.

8.1.2 Výdaje za rok 2013

Na rozdíl od příjmů, kde je počet položek právní formou poměrně výrazně omezen, v případě výdajů tomu tak není. Z pohledu plnění úkolů hlavní činnosti je patrné, že výdajových položek je v případě gymnázií široké spektrum.

Nejvýraznější jsou platové náklady. Základní hodnota nákladů na platy za rok 2013 je 18 208 657 Kč. Tato částka je však navýšena o náklady na platy, které jsou hrazené z projektu Další vzdělávání pedagogických pracovníků ve výši 12 444 Kč, a rovněž o náklady na platy hrazené z příjmů z pronájmů ve výši 66 759 Kč. Celkové náklady na platy tedy v roce 2013 činily 18 287 860 Kč.

S náklady na platy úzce souvisí výdaje, které představují ostatní platby za provedenou práci, které souvisí s prací nad rámec pracovního poměru. V základní podobě činily ostatní platby za provedenou práci 72 150 Kč. Tato částka byla ale stejně jako platové náklady navýšena. V první řadě šlo o navýšení částky o ostatní platby za provedenou práci za soutěže (například organizace olympiád z různých předmětů), kdy se jednalo o 22 800 Kč. Dále šlo o platby, které byly hrazeny z jednotlivých projektů. V případě

projektu PekarEdu se jednalo o 281 600 Kč, u projektu Další vzdělávání pedagogických pracovníků o 111 050 Kč a v případě projektu Hřiště o 36 991 Kč. Ostatní platby za provedenou práci tak v celkové výši dosahovaly 524 591 Kč.

Další vysokou výdajovou položkou byly v roce 2013 zákonné odvody. Jednalo se o částku 6 198 280 Kč. Dále byly hrazeny z projektu Další vzdělávání pedagogických pracovníků zákonné odvody ve výši 35 478 Kč a z příjmů z pronájmů byly hrazeny zákonné odvody ve výši 22 698 Kč.

Výdaje souvisí i s činností fondů, v případě Gymnázia konkrétně s fondem kulturních a sociálních potřeb. Výdaje související s tímto fondem představují 182 086 Kč. Stejně jako v případě zákonných odvodů jsou další výdaje v rámci fondu kulturních a sociálních potřeb hrazeny z projektu Další vzdělávání pedagogických pracovníků (125 Kč) a z příjmů z pronájmů (668 Kč).

S každou pracovní činností jsou spojené výdaje za materiál a energie. Spotřeba materiálu v roce 2013 činila 201 624 Kč. K tomu je nutné přičíst spotřebu materiálu pro projekt Další vzdělávání pedagogických pracovníků ve výši 27 514 Kč a spotřebu materiálu za účelem organizace soutěží ve výši 8699 Kč. S projektem Další vzdělávání pedagogických pracovníků je spojena i spotřeba energií v hodnotě 8020 Kč. Spotřeba energií související s hlavní činností organizace dosáhla hodnoty 1 774 476 Kč. Opravy a udržování majetku dosáhly za rok 2013 výše 843 348 Kč, náklady na cestovné 67 785 Kč a náklady z drobného dlouhodobého majetku 169 391 Kč.

Ze zákona musí příspěvkové organizace vyplácet sociální náklady, které v případě Gymnázia činily 36 019 Kč. V roce 2013 muselo Gymnázium Dr. Josefa Pekaře platit penále ve výši 31 000 Kč. Významnou výdajovou položkou byly odpisy, které byly v hodnotě 530 582 Kč, k částce je navíc nutné připočíst odpisy za projekt Učitel ONLINE ve výši 86 900 Kč. Tato částka musí odpovídat částce vyúčtované na příjmové straně výkazu, což je v tomto případě splněno.

Z pohledu ostatních služeb byly základní výdaje ve výši 785 097 Kč. Další náklady za ostatní služby souvisely s projekty PekarEdu (52 800 Kč) a Další vzdělávání pedagogických pracovníků (74 052 Kč). Výdaje ostatních služeb souvisely rovněž se

soutěžemi a činily 28 140 Kč. Závěrečnou výdajovou položkou jsou ostatní náklady, které dosáhly hodnoty 175 100 Kč.

8.1.3 Výsledek hospodaření za rok 2013

Na konci roku 2013 činil výsledek hospodaření Gymnázia Dr. Josefa Pekaře - 77 927 Kč. Gymnázium tedy roku 2013 vykazovalo ztrátu. Vzhledem k tomu, že organizace mohla spoléhat na vyšší příjmy z dlouhodobých projektů v následujících letech, nejednalo se z dlouhodobého hlediska o zásadní problém, který by vedl zřizovatele k zásadnímu jednání. Zhoršený hospodářský výsledek tak měl být uhrazen z prostředků získaných zúčtováním těchto projektů a zároveň pomocí vyššího příspěvku kapitoly zřizovatele, což je možné sledovat v hospodaření Gymnázia za rok 2014. Eventuálně mohl být zhoršený hospodářský výsledek hrazen ze zlepšeného hospodářského výsledku let minulých.

8.2 Hospodaření v roce 2014

Příjmy Gymnázia roku 2014 činily celkem 33 466 485 Kč, celkové výše výdajů dosahovala hodnoty 32 997 944 Kč. To odpovídá výsledku hospodaření 466 541 Kč. Pokud by se jednalo o standardní ekonomický subjekt, dalo by se říci, že Gymnázium hospodařilo se ziskem, v případě příspěvkové organizace jde však o zlepšený hospodářský výsledek.

8.2.1 Příjmy v roce 2014

Stejně jako v roce 2013 tvoří i v roce následujícím nejvýznamnějším příjmovou položku provozní dotace z Krajského úřadu ve výši 30 454 175 Kč. Dotace od Magistrátu města Mladá Boleslav činila 8500 Kč.

Výrazné zvýšení příjmových položek bylo dosaženo v oblasti projektů. Zúčtovány byly celkem čtyři projekty. Navíc v účetnictví je možné najít položku zúčtování odpisů patého projektu. Konkrétně se jednalo o projekt Učitel ONLINE a zúčtované odpisy byly ve výši

86 900 Kč. Co se týče zúčtování ostatních projektů, nejvyšší příjmovou položku představoval projekt Podpora nabídky dalšího vzdělávání. Hodnota příjmů z tohoto projektu činila 1 797 111 Kč. Dále byly zúčtovány projekty PekarEdu v hodnotě 556 387 Kč, Dotkněme se budoucnosti ve výši 27 150 Kč a projekt Investování hrou částkou 18 354 Kč. Celkem byly zaúčtovány příjmy z projektů ve výši 2 485 902 Kč.

Roku 2014 byly zúčtovány též fondy, kde příjmy činily 42 652 Kč. Úroky z účtů činily 188 Kč. Vedle zúčtování odpisů projektu Učitel ONLINE byly zúčtovány i další odpisy v celkové výši 245 153 Kč. Významnou položkou jsou výnosy z ostatní činnosti, představující 227 415 Kč. Kromě každoročních běžných položek byl vyúčtován i příjem formou daru ve výši 500 Kč.

8.2.2 Výdaje za rok 2014

Roku 2014 zůstávají nejvýraznější výdajovou položkou náklady na platy, které činily 19 196 801 Kč. K tomu je nutné přičíst náklady na platy hrazené z projektu Podpora nabídka dalšího vzdělávání v hodnotě 15 555 Kč. Ostatní platby za provedenou práci činily 95 000 Kč v základní podobě. Dále vznikly výdaje spojené s ostatními platbami hrazenými z projektů. Konkrétně z projektu PekarEdu šlo o 158 700 Kč, z projektu Podpora dalšího vzdělávání o 928 660 Kč a z projektu Dotkněme se budoucnosti se jednalo o částku 27 150 Kč. Ostatní platby za provedenou práci souvisely s organizací soutěží, celkové výdaje této položky činily 30 260 Kč.

Hodnota zákonných sociálních nákladů v roce 2014 činila 31 482 Kč. Navíc v tomto roce Gymnázium Dr. Josefa Pekaře zaúčtovalo výdaje z jiného sociálního pojištění ve výši 80 728 Kč. Další částka spojená se sociálním pojištěním souvisela s projektem Podpora dalšího vzdělávání, kde hodnota tohoto sociálního pojištění dosáhla hodnoty 3642 Kč.

Zákonné odvody v roce 2014 činily 6 541 911 Kč. Ty se v tomto roce týkaly rovněž nového projektu Podpora nabídky dalšího vzdělávání. Zákonné odvody hrazené z tohoto projektu byly stanoveny na 300 132 Kč. Další výraznou výdajovou položkou jsou odpisy ve výši 568 284 Kč. I odpisové položky se týkaly jednoho z projektů, konkrétně projektu Učitel ONLINE. Odpisy tohoto projektu činily 86 900 Kč. Stejně jako v roce předchozím

odpovídá daná hodnota částce na příjmové straně zprávy o hospodaření, čímž jsou splněna zákonná účetní pravidla.

Základní spotřeba materiálu činila 155 194 Kč. Materiálové náklady tohoto roku se týkaly i realizace dvou projektů. Materiál pro projekt Podpora nabídky dalšího zaměstnání představoval částku 36 160 Kč, pro projekt PekarEdu pak 70 608 Kč. Další spotřeba materiálu se týkala organizace soutěží v hodnotě 7317 Kč.

Spotřeba energií pro základní funkčnost hlavní činnosti organizace činila 1 267 151 Kč. K tomu je nutné přičíst další výdaje spojené s projektem Podpora nabídky další zaměstnání v hodnotě 63 180 Kč. S tímto projektem souvisely rovněž výdaje za cestovné ve výši 1546 Kč. Cestovné bylo nutné vyúčtovat též za projekt Investování hrou, a to částkou 3354 Kč. Ostatní cestovní náklady činily 65 167 Kč.

S majetkem Gymnázia úzce souvisely náklady na opravy a udržování. V základní hodnotě činily 378 338 Kč, ale tato suma byla navýšena o náklady spojené s projektem PekarEdu v hodnotě 11 995 Kč. Dále byly vyúčtovány náklady z drobného dlouhodobého majetku, v základní výši v hodnotě 196 035 Kč. Náklady týkající se drobného dlouhodobého majetku souvisely rovněž se třemi realizovanými projekty. Konkrétně s projekty PekarEdu (273 684 Kč), Podpora nabídky dalšího vzdělávání (229 295 Kč) a Investování hrou (15 000 Kč). Celkové náklady z drobného dlouhodobého majetku za projekty dosahovaly částky přesahující půl miliónu korun.

Ostatní služby organizace souvisely mimo jiné s realizací projektů a organizací soutěží. Náklady ostatních služeb za projekt PekarEdu činily 42 014 Kč, za projekt Podpora nabídky dalšího vzdělávání 218 788 Kč. Organizace soutěží představovala částku 35 235 Kč. Další výdaje za ostatní služby dosáhly výše 727 331 Kč.

Výdaje v rámci fondu kulturních a sociálních potřeb činily 192 122 Kč. Poměrně výrazné částky dosáhla hodnota za penále, které dosáhlo v roce 2014 celkem 806 251 Kč. Ostatní náklady činnosti představovaly 136 978 Kč a daň z příjmu 36 Kč.

8.2.3 Výsledek hospodaření za rok 2014

Výsledek hospodaření je za rok 2014 je 466 541 Kč. Jedná se o kladnou částku, tedy o zlepšený hospodářský výsledek. Ten z určité částky kryje ztrátu, tedy zhoršený hospodářský výsledek, roku minulého.

Zlepšený hospodářský výsledek převyšuje hodnotu zhoršeného hospodářské výsledku roku 2013. Po překlenutí zhoršeného hospodářského výsledku se zbylé prostředky přesouvají do rezervního fondu. Tím je zabezpečeno šetření prostředků v tomto fondu pro další činnosti a zároveň úspora z pohledu kapitoly zřizovatele v případě zhoršeného hospodářského výsledku organizace v následujících letech.

8.3 Srovnání hospodaření v letech 2013 a 2014

Každý rok přináší z ekonomického pohledu jiné možnosti a příležitosti. V případě příspěvkových organizací se hospodaření zásadně liší především z pohledu realizace projektů vázaných na dotace, v posledních letech především poskytovaných z fondů Evropské unie.

Celková hodnota příjmů (Tab. 1) meziročně vzrostla o více než tři miliony korun. Většinu rozdílu překlenul rozdíl v provozní dotaci od zřizovatele, tedy z Krajského úřadu (KÚ) Středočeského kraje. Rozdíl představuje přibližně 2 miliony korun. Naopak dotace z rozpočtu magistrátu města Mladá Boleslav se meziročně stala poloviční, klesla o 8 000 Kč.

Příjmovou stranu výrazným způsobem změnily příjmy spojené se zúčtováním projektů. Zatímco v roce 2013 vyúčtovalo Gymnázium Dr. Josefa Pekaře pouze dva projekty, o rok později byly takové projekty čtyři. V roce 2013 skončil projekt Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP), projekt PekarEdu byl realizován v obou sledovaných letech. Projekt PekarEdu zároveň přinesl pro rok 2014 navýšení příjmů o více než 200 000 Kč. Projekt Další vzdělávání pedagogických pracovníků představoval příjmy v hodnotě 268 682 Kč. Projekty Podpora nabídky dalšího vzdělávání (PNDV), Dotkněme se budoucnosti (DSB) a investování hrou přinesly v roce 2014 do rozpočtu částku

v celkové hodnotě 1 842 615 Kč. Celkově realizace nových projektů zvýšila hodnotu příjmů o více než 1,5 milionu korun.

Mezi lety 2013 a 2014 došlo rovněž ke snížení některých příjmových položek. Nejvýraznější pokles je možné pozorovat u ostatních výnosů z činnosti, kde se částka snížila přibližně o 137 000 Kč. Za zmínku dále stojí zúčtování fondů, kde došlo k poklesu zhruba o 68 000 Kč. Zásadní je rovněž pro rok 2014 absence výnosů z pronájmu, což znamenalo pokles příjmů o více než 90 000 Kč. Ostatní změny na straně příjmů jsou v zanedbatelných hodnotách do 1000 Kč.

Tab. 1: Příjmy Gymnázia v letech 2013 a 2014

Položka	Částka	
	2013	2014
provozní dotace KÚ	28 556 060 Kč	30 454 175 Kč
dotace města Mladá Boleslav	16 500 Kč	8 500 Kč
zúčtování fondů	110 543 Kč	42 652 Kč
úroky z účtů	399 Kč	188 Kč
zúčtování projektu PekarEdu	334 975 Kč	556 387 Kč
zúčtování odpisů	243 153 Kč	245 153 Kč
zúčtování odpisů Učitel ONLINE	86 900 Kč	86 900 Kč
ostatní výnosy z činnosti	364 535 Kč	227 415 Kč
zúčtování projektu DVPP	268 682 Kč	-
výnosy z pronájmů	92 659 Kč	-
zúčtování projektu PNDV	-	1 797 111 Kč
zúčtování projektu DSB	-	27 150 Kč
zúčtování projektu Investování hrou	-	18 354 Kč
zúčtování darů	-	500 Kč
Příjmy celkem	30 074 406 Kč	33 464 485 Kč

Zdroj: vlastní, přepis ze zpráv o hospodaření

Stejně jako na straně příjmů došlo k nárůstu výdajů (Tab. 2), konkrétně zhruba o 2,8 milionu korun. Vzhledem k vyššímu nárůstu na straně příjmů je patrné, že meziročně došlo ke zlepšení výsledku hospodaření. Rozdíl mezi nárůstem příjmů a výdajů je přibližně 500 000 Kč. Vzhledem k tomu, že zhoršený hospodářský výsledek roku 2013 byl asi

77 000 Kč, je i bez dalších údajů patrné, že v roce 2014 realizovalo Gymnázium zlepšený hospodářský výsledek.

Významně vzrostly platové náklady, což bylo dáno především legislativními kroky ze strany ministerstva školství. Z těchto důvodů došlo i k růstu provozní dotace ze strany zřizovatele tak, aby mohl být růst platů realizován. Nárůst platových nákladů tedy činil bezmála 1 milion korun. Významně vzrostly též ostatní platby za provedenou práci (OPPP). To bylo dáno především realizací nových projektů, které s sebou tyto náklady nesly. V konkrétních číslech šlo o nárůst výdajové položky ostatních plateb za provedenou práci o přibližně 700 000 Kč.

Růst nákladů za materiál činil meziročně zhruba 30 000 Kč, což se zdá být vzhledem k růstu cen komodit jako přiměřené, navíc pokud je brán v potaz fakt realizace více projektů oproti roku 2013. Za velmi pozitivní lze považovat hospodaření na úrovni spotřeby energií, kde došlo meziročně k zásadní úspoře v hodnotě 450 000 Kč. Náklady na cestovné zůstaly přibližně ve stejné výši.

Pozitivně lze hodnotit rovněž práci s majetkem organizace. Náklady na opravy a udržování meziročně poklesly o přibližně 450 000 Kč. Naopak došlo k nárůstu nákladů spojených s drobným dlouhodobým majetkem o více než půl milionu roku. Nutno podotknout, že tento nárůst souvisí především s realizací nových projektů Gymnázia a s pořizováním materiálu nutného pro optimální fungování daných projektů.

Velice zásadní je nárůst výdajů za penále. Zatímco v roce 2013 činilo penále 31 000 Kč, v roce 2014 to bylo již 806 251 Kč. Takto vysoká částka vznikla v důsledku inspekční kontroly ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, během níž bylo zjištěno neoprávněné čerpání prostředků na projekt Učitel ONLINE v této hodnotě. Vedení Gymnázia toto rozhodnutí rozporovalo, námítky však nebyly uznány. Gymnázium si stojí za oprávněností čerpání prostředků a proto se bude proti rozhodnutí bránit soudní cestou. Penále však musely být do konce rozpočtového období vyúčtovány, proto musí být uvedeny v hospodářské zprávě, přestože případ nebyl formálně ukončen.

Skutečnost vzniku penále nemusí přímo souviset z výše zmíněným případem, ale nutnost platby penále může způsobit několik ovlivnitelných i neovlivnitelných faktů. Vedle provozních věcí může být vznik penále způsoben realizací projektů. V případě pozdního

připsání částky z dotačních fondů může dojít k situaci, kdy není dostatek prostředků pro platbu faktur v daném časovém období, což může následně vést ke vzniku penále. Obecně se proto v žádném případě nedá říci, že penále jsou vždy a pouze chybou konkrétního ekonomického subjektu.

S realizací nových projektů úzce souvisí i nárůst výdajů za ostatní služby Gymnázia. Přestože základní hodnota výdajů za ostatní služby klesla, výdaje ostatních služeb souvisejících s projekty vzrostly zhruba dvojnásobně. S souvislostí s projekty muselo být nově vyplaceno i sociální pojištění některých zaměstnanců nad rámec zákonného sociálního pojištění. To souviselo s angažovaností zaměstnanců v konkrétních projektech.

Nárůst hodnoty výdajových položek nastal rovněž v případě zákonných odvodů, souhrnný nárůst je o více než 600 000 Kč. Mírně vzrostly náklady spojené s funkcí fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP). Růst výdajů fondu byl o necelých 10 000 Kč. Úsporu zaznamenalo Gymnázium v případě ostatních nákladů činnosti. Byť je tato úspora pouze necelých 40 000 Kč, svědčí tento fakt o správných krocích v hospodaření instituce.

Tab. 2: Výdaje Gymnázia v letech 2013 a 2014

Položka	Částka	
	2013	2014
náklady na platy	18 208 657 Kč	19 196 801 Kč
náklady na platy hrazené z projektu DVPP	12 444 Kč	-
náklady na platy hrazené z příjmů z pronájmů	66 759 Kč	-
náklady na platy hrazené z projektu PNDV	-	15 555 Kč
OPPP	72 150 Kč	95 000 Kč
OPPP - hrazené z projektu PekarEdu	281 600 Kč	158 700 Kč
OPPP - soutěže	22 800 Kč	30 260 Kč
OPPP - hrazené z projektu DVPP	111 050 Kč	-
OPPP - hrazené z projektu Hřiště	36 991 Kč	-
OPPP - hrazené z projektu PNDV	-	928 660 Kč
OPPP - hrazené z projektu DSB	-	27 150 Kč
zákonné odvody	6 198 280 Kč	6 541 911 Kč
zákonné odvody - hrazené z projektu DVPP	35 478 Kč	-
zákonné odvody - hrazené z příjmů z pronájmů	22 698 Kč	-
zákonné odvody - hrazené z projektu PNDV	-	300 132 Kč
fond kulturních a sociálních potřeb	182 086 Kč	192 122 Kč
FKSP - hrazené z projektu DVPP	125 Kč	-
FKSP - hrazené z příjmů z pronájmů	668 Kč	-

Položka	Částka	
	2013	2014
spotřeba materiálu	201 624 Kč	155 194 Kč
spotřeba materiálu - soutěže	8 699 Kč	7 317 Kč
spotřeba materiálu - projekt DVPP	27 514 Kč	-
spotřeba materiálu - projekt PNDV	-	36 160 Kč
spotřeba materiálu - projekt PekarEdu	-	70 608 Kč
spotřeba energií	1 774 476 Kč	1 267 151 Kč
spotřeba energií - projekt DVPP	8 020 Kč	-
spotřeba energií - projekt PNDV	-	63 180 Kč
opravy a udržování	843 348 Kč	378 338 Kč
opravy a udržování - projekt PekarEdu	-	11 955 Kč
cestovné	67 785 Kč	65 167 Kč
cestovné - projekt PNDV	-	1 546 Kč
cestovné - projekt Investování hrou	-	3 354 Kč
ostatní služby	785 097 Kč	727 331 Kč
ostatní služby - projekt PekarEdu	52 800 Kč	42 014 Kč
ostatní služby - soutěže	28 140 Kč	35 235 Kč
ostatní služby - projekt DVPP	74 052 Kč	-
ostatní služby - projekt PNDV	-	218 788 Kč
záonné sociální náklady	36 019 Kč	31 482 Kč
penále	31 000 Kč	806 251 Kč
odpisy	530 582 Kč	568 284 Kč
odpisy - Učitel ONLINE	86 900 Kč	86 900 Kč
ostatní náklady z činnosti	175 100 Kč	136 978 Kč
náklady z drobného dlouhodobého majetku	169 391 Kč	196 035 Kč
náklady z DDM - projekt PekarEdu	-	273 684 Kč
náklady z DDM - projekt PNDV	-	229 295 Kč
náklady z DDM - projekt Investování hrou	-	15 000 Kč
jiné sociální pojištění	-	80 728 Kč
jiné sociální pojištění - projekt PNDV	-	3 642 Kč
daň z příjmů	-	36 Kč
Výdaje celkem	30 152 333 Kč	32 997 944 Kč

Zdroj: vlastní, přepis ze zpráv o hospodaření

Meziročně došlo mezi lety 2013 a 2014 k nárůstům příjmů o zhruba 11 %, růst výdajů byl přibližně o 9 %. Růst příjmových položek může Gymnázium přímo ovlivnit realizací projektů z dotačních fondů. Nepřímo je růst příjmů dán jednáním zřizovatele, tedy

krajského úřadu. Růst výdajů souvisí s růstem platů, který je dán legislativně. Stejně jako v případě příjmů rostou výdaje související s realizací jednotlivých projektů. Vyšší procentuální nárůst příjmů oproti výdajům nasvědčuje správnému hospodaření Gymnázia, s důrazem na eliminaci dopadů zhoršeného hospodářského výsledku roku 2013.

Z výše zmíněného je patrné, že Gymnázium Dr. Josefa Pekaře dosáhlo ve druhém sledovaném roce výrazně lepšího hospodářského výsledku a realizovalo pozitivní hodnotu hospodářského výsledku, tedy v případě příspěvkové organizace zlepšený hospodářský výsledek. Během dvou sledovaných let byla celková výše příjmů 63 538 891 Kč, celková hodnota výdajů pak 63 150 277 Kč. To znamená, že v období leden 2013 - prosinec 2014 pracovalo Gymnázium celkově se ziskem v hodnotě 388 614 Kč.

9 Realizované projekty

Gymnázium Dr. Josefa Pekaře realizovalo v posledních letech několik projektů, které byly vázány na dotační programy České republiky nebo Evropské unie. Některé projekty již skončily dobu účinnosti, jiné nadále pokračují, popřípadě fungují v tzv. době udržitelnosti.

V roce 2014 bylo v rámci účetnictví zúčtováno celkem pět projektů. Roku 2013 byly zúčtovány celkem tři projekty. V obou letech se jednalo o projekty PekarEdu a Učitel ONLINE. Roku 2013 byl navíc zúčtován projekt Další vzdělávání pedagogických pracovníků, roku 2014 pak projekty Dotkněme se budoucnosti, Investování hrou a Podpora nabídky dalšího vzdělávání. Všechny projekty byly zaštiťovány Evropským sociálním fondem a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci programu Investice do rozvoje vzdělávání.

9.1 Projekt Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Projekt Další vzdělávání pedagogických pracovníků byl zaměřen speciálně na zaměstnance Gymnázia. Aktivity v rámci projektu byly financovány z prostředků Evropského sociálního fondu a z rozpočtu České republiky. Projekt spadal do operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, v oblasti podpory Další vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení.

Cílem projektu bylo zvýšit úroveň a atraktivitu výuky prostřednictvím zvyšování kvalifikace pedagogů školy, včetně jejich proškolení ve využívání ICT. To bylo zajištěno prostřednictvím vzdělávacích kurzů po dobu 12 měsíců od února 2012. Škola pro své zaměstnance připravila celkem 182 vyučovacích hodin prezenčního studia a 42 vyučovacích hodin e-learningového vzdělávání.

9.2 Projekt Dotkněme se budoucnosti

Projekt Dotkněme se budoucnosti byl realizován z prostředků operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v oblasti podpory Další vzdělávání pracovníků škol

a školských zařízení. Jde o individuální projekt ze skupiny ostatní. Předkladatelem projektu je společnost T-E-V Pardubice.

Cílem projektu bylo zlepšit schopnosti pedagogických i nepedagogických pracovníků v oblasti ICT. To následně vedlo ke zkvalitnění výuky a širší možnosti práce s ICT v rámci své pracovní náplně. Pracovníci tyto schopnosti získávaly pomocí odborných seminářů a konzultací. S tímto cílem úzce souvisí podpora vybavení škol. Konkrétně Gymnázium Dr. Josefa Pekaře vypsalo v prosinci roku 2014 výběrové řízení na dodávku mobilních dotykových zařízení. Pro nákup těchto zařízení Gymnázium obdrželo dotaci ve výši 296 480 Kč.

Cílovými skupinami projektu byli ředitelé škol, ICT metodici a pedagogičtí pracovníci. Projekt byl určen pro základní, speciální a střední školy a celkem se ho zúčastnilo 38 partnerů firmy T-E-V Pardubice (tedy 38 školských zařízení). Celkové způsobilé výdaje projektu byly 16 449 161,52 Kč a předpokládaná doba realizace projektu je v období od září 2014 do července 2015.

9.3 Projekt Investování hrou

Projekt Investování hrou byl realizován v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, v tomto případě je oblastí podpory Zvyšování kvality ve vzdělávání. Stejně jako v předchozích případech jde o individuální projekt ze skupiny ostatní, tentokrát neinvestiční. Předkladatelem projektu je pražská firma EDIFICE construction & consulting.

Projekt byl zacílen na studenty posledních dvou ročníků základních škol a příslušných tříd víceletých gymnázií. Jednalo se o podporu jejich ekonomického a podnikatelského myšlení pomocí virtuálních minipodniků, které vytvářely školy zapojené do projektu. Studenti si tak měli osvojit zkušenosti spojené s vedením těchto podniků po ekonomické stránce, včetně investování, práce s podílovými fondy a burzou. To mělo studenty připravit na budoucí život a případnou práci v ekonomické sféře.

Celkem bylo do projektu zapojeno 13 škol a celkem 260 žáků. Projekt zapojil i učitele. Každá se zapojených škol delegovala dva učitele, kteří prošli školením na pozici mentora v oblasti investování. Celkem tedy v rámci projektu bylo takových mentorů 26.

9.4 Projekt Podpora nabídky dalšího vzdělávání

Projekt Podpora nabídky dalšího vzdělávání byl zaměřen na oblast IT ve vazbě na Národní soustavu kvalifikací. Projekt byl realizován od počátku roku 2014 jako dvanácti měsíční. Cílem projektu bylo zvýšení kvality a nabídky v oblasti dalšího vzdělávání, speciálně pak v lokalitě Středočeského kraje. V konkrétní podobě šlo o vytvoření nabídky odborného vzdělávání, vytváření a rozšiřování nabídky vzdělávání v návaznosti na potřeby zaměstnavatelů ve Středočeském kraji a vytvoření uceleného systému interaktivních vzdělávacích materiálů a přípravy kurzů pro podporu dalšího vzdělávání. Zároveň se projekt snažil usnadnit zájemcům možnost získat dílčí kvalifikaci Správce operačních systémů pro malé a střední organizace, což se dalo považovat za důležitý cíl v oblasti dalšího uplatnění účastníků kurzu. V neposlední řadě byl zapojen konzultant v rámci organizace, který se zabýval dosahováním optimální nabídky dalšího vzdělávání s ohledem na požadavky trhu.

Cílová skupina měla velikost 30 osob, kteří se zúčastnily výše zmíněného kurzu. Cílů projektu bylo následně dosaženo pomocí pilotního ověřování s důrazem na složení zkoušky pro uznání dílčí kvalifikace Správce operačních systémů pro malé a střední organizace. Program byl na základě výsledků upraven a optimalizován na základech zpětné vazby s cílovou skupinou.

Pilotní ověřování bylo zahájeno v červnu roku 2014. Rozsah kurzu byl stanoven na 125 hodin prezenční výuky a 75 hodin e-learningové výuky pomocí systému Moodle. Každý účastník absolvoval 1 - 9 kurzů podle svých potřeb a jako výstup z kurzu měl možnost absolvovat pilotní verzi zkoušky ověřující dosažení dílčí kvalifikace Správce operačních systémů pro malé a střední organizace.

9.5 Projekt PekarEdu

Projektu PekarEdu se účastnilo pouze samotné Gymnázium Dr. Josefa Pekaře, které bylo zároveň žadatelem projektu. Projekt byl realizován z operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Prioritní osa. Spadal do oblasti podpory Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách. Projekt byl spolufinancován z Evropské unie a státního rozpočtu České republiky.

Cílem projektu bylo zlepšení stávající situace počátečního vzdělávání na středních školách v České republice. O zkvalitnění výuky bylo postaráno prostřednictvím metodického vzdělávání, podpůrnými kurzy a mentoringem pedagogických pracovníků. Dále tvorbou a aplikací nových metodických pomůcek a učebních materiálů v samotné výuce na střední škole. Primárním cílem tak bylo zefektivnění výuky v prioritních tématech, individualizace výuky a zlepšení klimatu na středních školách s důrazem na podporu rovného vzdělávání na středních školách.

V rámci projektu škola realizovala tři výběrová řízení. Jednalo se o nákup stolních PC, serveru a síťových komponentů v srpnu 2012, dále nákup školení interaktivní a prezenční techniky v září 2012 a nákup prezentační techniky, související s dodávkou hardwaru a softwaru této technologie, v prosinci 2013.

V rámci projektu škola vytvářela tři šablony tzv. digitálních učebních materiálů. Tyto materiály byly vytvářeny učiteli ve všech na škole vyučovaných předmětech. Sloužily jednak jako podpora samotné výuky a zároveň mohly prostřednictvím internetových stránek sloužit k samostudiu nejenom studentů Gymnázia. Projekt byl realizován od července 2012 do června 2014. Studijní materiály jsou k dispozici dodnes na vyžádání na sekretariátu školy.

9.6 Učitel ONLINE

Projekt Učitel ONLINE byl koncipován pro celkem 5 gymnázií ve Středočeském kraji. Do projektu se celkem zapojilo 60 pedagogů těchto škol. Projekt byl součástí operačního

programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Prioritní osa 1. Oblastí podpory bylo zvyšování kvality ve vzdělávání.

Cílem projektu bylo primárně rozšíření interaktivního způsobu výuky s využitím moderních informačních a komunikačních technologií mezi pedagogy a žáky zapojených škol, s možností rozšíření na ostatní školy ve Středočeském kraji. S tím úzce souvisí zvýšení kvality a odborné úrovně pedagogů v této oblasti, což bylo dalším cílem projektu. Dále se jednalo o vytvoření volně dostupné databáze výukových materiálů, navázání aktivní spolupráce a partnerství mezi pedagogy jednotlivých škol, což mělo vést k dosažení zásadního růstu kvality celého výukového procesu na zúčastněných školách. Tím se výuka pro studenty měla stát pestřejší a atraktivnější.

Cílovou skupinou projektu byly primárně všichni pedagogové zúčastněných škol v počtu 217 a celkem 2506 žáků. Sekundárně pak všichni pedagogové a žáci gymnázií ve Středočeském kraji. V rámci projektu vznikly čtyři významné výstupy. Konkrétně se jednalo o pedagogy s aktivním využíváním moderních interaktivních metod a pomůcek, o vypracované výukové materiály pro výuku, o zpracované metodické materiály a návody pro interaktivní výuku a o materiálně - technické vybavení škol zapojených do projektu. Projekt byl realizován v období 1. 1. 2010 - 30. 6. 2012, tedy po dobu 30 měsíců.

Gymnázium Dr. Josefa Pekaře jako hlavní realizátor projektu poskytl pro účely diplomové práce podklady týkající se hospodaření v rámci projektu Učitel ONLINE. Více informací je uvedeno v kapitole Hospodaření projektu Učitel ONLINE.

9.7 Ostatní projekty

Vedle významných projektů v rámci dotačních programů Evropské unie a České republiky se škola podílí i na dalších menších projektech nejrůznějšího charakteru, které zvedají povědomí o škole a budují její dobré jméno v očích veřejnosti.

Projekt Malé granty představuje podporu studentských aktivit. Každoročně je na vybraných školách, kterých je maximálně deset v celé České republice, vyhlášeno otevřené grantové řízení určené pro studenty škol a jejich projekty. Každá vybraná škola dostane 66 000 Kč z Fondu T - Mobile. Tyto prostředky jsou určeny pro realizaci studentských

projektů a pro nákup potřebných pomůcek nutných pro nastartování projektů studentů. Jde tedy o činnost, při které dochází k podpoře aktivity a samostatnosti myšlení studentů škol, která je navíc podpořena finanční výpomocí. To zároveň shrnuje motto projektu, které zní: „Malé granty ukazují studentům, jak si splnit své sny.“

Gymnázium se účastní projektu Modernizace škol zřizovaných Středočeským krajem.. Tento projekt je podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska, a to pomocí mechanismu Evropského hospodářského prostoru. Projekt má za cíl modernizovat školy pomocí multimediální techniky a zvyšovat vzdělávání a schopnosti učitelů v této oblasti pomocí dalšího vzdělávání, čímž by mělo dojít ke zkvalitnění podmínek výuky.

Moderní dějiny trochu jinak jsou primárně aktivitou předmětové komise dějepisu. V rámci projektu vzniklo několik výstupů, které byly použity i v rámci projektu Učitel ONLINE. Škola se zároveň připojila k řešitelskému týmu grantového projektu „Česká společnost v novodobé Evropě - osudy, vazby, vzdálení, sjednocování 1914 - 2009“, v jehož rámci dochází na škole k testování multimediálního programu pro zkvalitnění výuky českých dějin. O významu projektu svědčí seznam dalších řešitelů, kterými jsou Univerzita Karlova, Technická univerzita v Liberci, Ministerstvo obrany a Svaz důstojníků a praporčíků armády České republiky.

V rámci projektu Partnerství ve vzdělávání spolupracuje Gymnázium s Masarykovou univerzitou v Brně. Jde o projekt podporovaný z rozvojových programů ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, jehož cílem je podpora společných zájmů spolupracujících škol, především pak v přípravě studentů pro studium na vysoké škole a docílení společné péče o nadané studenty tak, aby mohly na Masarykově univerzitě studovat a nadále rozvíjet svůj potenciál.

V rámci projektu Active Citizens, který byl realizován organizacemi British Council a Člověk v tísni, docházelo ke vzdělávání studentů a učitelů v oblasti komunitního vzdělávání, rozvoji škol jako center komunitního života a tvorbě nové metodiky. Ve studentských týmech, pod vedením vyškolených učitelů, se řešily problémy spojené s určitou komunitou, hledala se řešení a s ostatními týmy si studenti vyměňovali své zkušenosti, což vedlo k podpoře multikulturního vzdělávání na škole.

Škola se aktivně zapojuje i do charitativní činnosti prostřednictvím podpory nadačního fondu Emil, jehož úkolem je získávat finanční prostředky pro sportovní zázemí handicapovaných dětí. Aby byl podporován u studentů pozitivní vztah k demokratickému systému, vznikl na škole v rámci výuky anglického jazyka projekt Deliberating in a Democracy (debatování o demokracii). Projekt Krásná je Boleslav podporoval u studentů pozitivní vztah k rodnému městu a obecně k životnímu prostředí.

10 Hospodaření projektu Učitel ONLINE

Projekt Učitel ONLINE patří mezi nejvýznamnější projekty realizované na Gymnáziu Dr. Josefa Pekaře v posledních letech. S důležitostí projektu souvisí i složitost jeho financování, a to z pohledu nákladů i dotování projektu. Dokonale vedené účetnictví je v případě takových projektů klíčové, stejně jako harmonogram čerpání dotačních prostředků.

10.1 Subjekty realizující projekt

Rozpočet projektu byl připraven v celkové výši pro všechny subjekty, které daný projekt realizovaly. To znamená, že kompletní rozpočet se netýká pouze Gymnázia Dr. Josefa Pekaře, ale i dalších institucí vstupujících do projektu. Rozpočtované náklady představují celkové náklady na projekt, nikoliv pouze náklady vynaložené Gymnáziem Dr. Josefa Pekaře.

Projektu se zúčastnilo celkem pět subjektů, konkrétně se jednalo o Gymnázium Dr. Josefa Pekaře, Gymnázium Jiří Orteny v Kutné Hoře, Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická v Čáslavi, Gymnázium v Mladé Boleslavi a Gymnázium v Mnichově Hradišti.

Gymnázium Dr. Josefa Pekaře bylo vedeno jako zastřešující žadatelská škola. Z tohoto titulu se škola nejvíce podílela na nákladech. Celkové náklady na projekt činily 7 463 416 Kč. Škola v celkové výši vynaložila na nákladech 5 147 192 Kč, což představuje 68,97 % celkových nákladů projektu. V případě ostatních škol se náklady pohybovaly řádově v intervalu 450 000 - 780 000 Kč, tedy v procentuálním intervalu 6 - 10,5 %.

10.2 Náklady projektu

Náklady u projektů typu Učitel ONLINE jsou standardně rozděleny do osmi základních skupin dle významu. Jedná se o osobní náklady, cestovní náklady, zařízení, místní kancelář, nákup služeb, stavební úpravy, přímá podpora a náklady vyplývající přímo

ze smlouvy nebo rozhodnutí. Tyto skupiny se následně dělí do dalších až čtyř podskupin pro detailní specifikaci účelu nákladu. V rámci projektu Učitel ONLINE nebyly vyúčtovány žádné cestovní náklady ani stavební úpravy.

10.2.1 Osobní náklady

Osobní náklady (Tab. 3) představovaly v rámci projektu hodnotu 3 830 916 Kč, to znamená 51,33 % celkových nákladů projektu. Většinu z tohoto čísla reprezentovaly platy, odměny z dohod a pojistné v celkové výši 3 478 200 Kč. Dále byly vyúčtovány náklady na sociální (259 350 Kč) a zdravotní pojištění (93 366 Kč).

Částka určená na platy, odměny z dohod a pojistné byla dále rozdělena na náklady na odborné zaměstnance (2 681 700 Kč) a náklady na administrativní zaměstnance (796 500 Kč). V obou případech byly částky dále účetně blíže specifikovány. Vždy se jednalo o odměny z dohod. Mohlo se jednat o odměny z dohody o pracovní činnosti nebo z dohody o provedení práce.

Náklady na odborné zaměstnance byly ve větší hodnotě vyúčtovány jako odměny z dohod o provedení práce, konkrétně částkou 2 176 800 Kč. Z toho 1 996 800 Kč bylo určeno jako odměna zpracovatele výukových materiálů za 12 480 hodin práce (160 Kč/hod) a 180 000 Kč jako odměna zpracovatele metodik pro skupiny jednotlivých předmětů za celkem 1000 hodin práce (180 Kč/hod). V rámci dohody o pracovní činnosti bylo vyúčtováno 504 900 Kč, celá suma byla odměnou za práci předmětového metodika, respektive člena předmětové metodické komise. V tomto případě byla časová náročnost pracovní činnosti 2970 hodin s platem 170 Kč za hodinu práce.

V rámci nákladů na administrativní zaměstnance byla realita opačná a větší náklady tvořily odměny z dohody o pracovní činnosti ve výši 532 500 Kč. Jednalo se o odměnu manažera projektu (412 500 Kč) a o odměnu zástupce manažera projektu, v tomto případě zároveň pro hlavního koordinátora projektu v jedné osobě (120 000 Kč). Finanční ohodnocení manažera projektu bylo stanoveno na 250 Kč/hod za 1650 hodin činnosti, v případě zástupce manažera pak na 200 Kč/hod za 600 hodin. Odměna z dohody o provedení práce byla financována částkou 264 000 Kč, přičemž celá částka byla určena pro koordinátory

z partnerských škol. Celkem se jednalo o 1650 hodin pracovních hodin s ohodnocením 160 Kč/hod.

Tab. 3: Osobní náklady projektu Učitel ONLINE

Kód	Typ nákladu	Částka
01	Osobní náklady	3 830 916 Kč
01.01	Platy, odměny z dohod a pojistné	3 478 200 Kč
01.01.01	Náklady na odborné zaměstnance	2 681 700 Kč
01.01.01.02	Odměny z dohod (DPČ)	504 900 Kč
01.01.01.02.01	Odměna za práci předmětového metodika (člena předmětové metodické komise)	504 900 Kč
01.01.01.03	Odměny z dohod (DPP)	2 176 800 Kč
01.01.01.03.01	Odměna zpracovatele výukových materiálů	1 996 000 Kč
01.01.01.03.02	Odměna zpracovatele metodik pro skupiny předmětů	180 000 Kč
01.01.02	Náklady na administrativní zaměstnance	796 500 Kč
01.01.02.02	Odměny z dohod (DPČ)	532 500 Kč
01.01.02.02.01	Odměna manažera projektu	412 500 Kč
01.01.02.02.02	Odměna zástupce manažera projektu - hlavního koordinátora	120 000 Kč
01.01.02.03	Odměny z dohod (DPP)	264 000 Kč
01.01.02.03.01	Odměna koordinátorů z partnerských škol	264 000 Kč
01.02	Sociální pojištění	259 350 Kč
01.03	Zdravotní pojištění	93 366 Kč

Zdroj: vlastní, přepis z rozpočtu projektu Učitel ONLINE

10.2.2 Zařízení a místní kancelář

Náklady na nákup potřebného zařízení (Tab. 4) činily 1 845 000 Kč, tedy 24,72 % celkových projektových nákladů. Částka byla určena na nákup nehmotného majetku v hodnotě do 60 000 Kč za kus (620 000 Kč), na nákup drobného hmotného majetku (565 000 Kč) a část nákladů byla vyúčtována v rámci křížového financování (660 000 Kč).

Celá částka určená na nákup nehmotného majetku byla použita na nákup softwaru, konkrétně výukového softwaru k interaktivním tabulím. Jednalo se o 20 kusů softwaru po 31 000 Kč. Nákup samostatných interaktivních tabulí představoval nejpodstatnější položku

v rámci nákupu drobného hmotného majetku, pořizovací částka činila 390 000 Kč za 10 tabulí včetně ovládacího softwaru. Zbýlých 175 000 Kč bylo použito na nákup 5 kusů hlasovacího zařízení po 35 000 Kč. V křížovém financování byly prostředky kompletně vyúčtovány v rámci investiční části. Konkrétně byla suma použita pro nákup 10 souborů interaktivní tabule s ovládacím softwarem a dataprojektorem.

Tab. 4: Zařízení pro projekt Učitel ONLINE

Kód	Typ nákladu	Částka
03	Zařízení	1 845 000 Kč
03.01	Nehmotný majetek do 60 tis. Kč / ks	620 000 Kč
03.01.01	Software	620 000 Kč
03.01.01.01	Výukový software k interaktivním tabulím	620 000 Kč
03.03	Drobný hmotný majetek	565 000 Kč
03.03.01	Interaktivní tabule samostatná včetně ovládacího software	390 000 Kč
03.03.02	Hlasovací zařízení	175 000 Kč
03.08	Křížové financování	660 000 Kč
03.08.01	Investiční část	660 000 Kč
03.08.01.01	Soubor interaktivní tabule včetně ovládacího software a dataprojektoru	660 000 Kč

Zdroje: vlastní, přepis z rozpočtu projektu Učitel ONLINE

Náklady pro skupinu místní kancelář (Tab. 5) činily pouhých 7500 Kč (přibližně 0,1 % celkových nákladů). Náklady byly vyúčtovány v podskupině telefon, poštovné, fax. V konkrétní podobě byly určeny na platbu domény projektového webu po dobu 30 měsíců v částce 250 Kč/měsíc.

Tab. 5: Místní kancelář Projektů Učitel ONLINE

Kód	Typ nákladu	Částka
04	Místní kancelář	7 500 Kč
04.02	Telefon, poštovné, fax	7 500 Kč
04.02.01	Náklady na platbu domény projektového webu	7 500 Kč

Zdroje: vlastní, přepis z rozpočtu projektu Učitel ONLINE

10.2.3 Nákup služeb

Nákup služeb (Tab. 6) představoval 21,93 % celkových nákladů, jednalo se o částku 1 637 000 Kč. Prostředky byly určeny pro nákup odborných služeb souvisejících se studií a výzkumem projektu (1 147 000 Kč), pro financování nákladů spojených s konferencemi a kurzy (50 000 Kč) a pro financování nákladů označených jako jiné (440 000 Kč).

V rámci odborných služeb byla financována hned tři různá školení pro rozvoj kompetencí osob aktivně se účastnících tohoto projektu. Rozšířené uživatelské školení koordinátorů k obsluze techniky interaktivní tabule bylo realizováno v rozsahu 20 školení, každé v ceně 2000 Kč, celková částka tedy činila 40 000 Kč. Uživatelských školení pro jednotlivé školy bylo celkem 35, cena každého byla stanovena na 11 200 Kč. Celkové náklady na tyto školení tedy činily 392 000 Kč. Uživatelská školení pro jednotlivé předmětové metodické skupiny byla vyúčtována částkou 370 000 Kč za 25 školení, cena jednoho školení činila 14 800 Kč.

Další výdaje za odborné služby byly vynaloženy na vznik a provoz internetové prezentace projektu. Jednalo se o vytvoření redakčního systému prezentace projektu a provoz obsahu webu po celou dobu trvání projektu. Suma byla vyúčtována měsíčně částkou 3500 Kč. Vzhledem k délce trvání projektu po dobu 30 měsíců byly celkové náklady této položky 105 000 Kč. Dále bylo nutné zaplatit za služby finančního poradenství projektu, a to opět po celou dobu jeho trvání. Měsíčně šlo o částku 8 000 Kč, což představovalo celkem náklady 240 000 Kč.

Náklady na konference byly využity pro financování dodávky služby organizace závěrečné konference za účelem zhodnocení projektu. Tato dodávka zahrnovala komplexní službu zajištění konference, zejména se jednalo o organizaci programu, moderování konference nebo zajištění adekvátních prostor. Podskupina jiné náklady představovala v tomto konkrétním případě instalaci techniky interaktivní učebny. Jednalo se o instalaci celkem ve 20 učebnách, cena jedné instalace činila 22 000 Kč. Z toho vyplývají již výše zmíněné souhrnné náklady 440 000 Kč.

Tab. 6: Nákup služeb projektu Učitel ONLINE

Kód	Typ nákladu	Částka
05	Nákup služeb	1 637 000 Kč
05.02	Odborné služby/Studie a výzkum	1 147 000 Kč
05.02.01	Rozšířené uživatelské školení koordinátorů k obsluze techniky interaktivní výuky	40 000 Kč
05.02.02	Uživatelské školení pro jednotlivé školy	392 000 Kč
05.02.03	Uživatelské školení pro předmětové metodické skupiny	370 000 Kč
05.02.04	Vznik a provoz internetové prezentace projektu	105 000 Kč
05.02.05	Služba finančního poradenství projektu	240 000 Kč
05.03	Náklady na konference/kurzy	50 000 Kč
05.03.01	Dodávka služby organizace závěrečné hodnotící konference	50 000 Kč
05.05	Jiné náklady	440 000 Kč
05.05.01	Instalace techniky interaktivní učebny	440 000 Kč

Zdroje: vlastní, přepis z rozpočtu projektu Učitel ONLINE

10.2.4 Přímá podpora a náklady vyplývající přímo ze smlouvy

Do oblasti přímé podpory (Tab. 7) spadají v rámci účtování projektů mzdové příspěvky, cestovné, ubytování, stravné a doprovodné aktivity. V rámci projektu Učitel ONLINE všechny výdaje přímé podpory spadaly do podskupiny cestovné, ubytování a stravné. Specificky se jednalo o cestovné účastníků školení.

Na počátku kapitoly Náklady projektu bylo zmíněno, že nevznikly žádné cestovní náklady. To se ale týkalo pouze cestovného souvisejícího se samotnou realizací projektu, což je dáno zákonem. Cestovní výdaje související se školeními mají zvláštní status, proto patří do skupiny přímá podpora. Celkem tyto náklady činily 30 000 Kč, jednalo se o cestovné 60 osob. Výdaje na každou osobu činily 500 Kč.

Tab. 7: Přímá podpora projektu Učitel ONLINE

Kód	Typ nákladu	Částka
07	Přímá podpora	30 000 Kč
07.02	Cestovné, ubytování a stravné	30 000 Kč
07.02.01	Cestovné účastníků školení	30 000 Kč

Zdroj: vlastní, přepis z rozpočtu projektu Učitel ONLINE

Náklady vyplývající ze smlouvy (Tab.8) mohou představovat širokou škálu aktivit, které je nutné splnit z důvodů daných ve smlouvě nebo určených rozhodnutím v kompetenci manažerů a správců projektu. Celkové náklady vyplývající ze smlouvy nebo rozhodnutí činily 113 000 Kč, což je přibližně 1,51 % celkových projektových nákladů.

Ze smlouvy vyplývala povinnost auditu projektu. Náklady na audit činily 50 000 Kč. Ostatní výdaje, tedy celkem 63 000 Kč, byly vyúčtovány v podskupině nazvané publicita. Tyto výdaje sloužily k propagaci samotného projektu. První položkou byl nákup tabulí s informacemi o finanční spoluúčasti Evropské unie a Evropského sociálního fondu (ESF). Těchto tabulí bylo celkem pět, cena jedné byla 3000 Kč. Celkové výdaje tak činily 15 000 Kč. Dále se jednalo o nákup 1500 kusů propagačních plánovacích kalendářů a stejného množství tužek. V obou případech byla na těchto předmětech umístěna informace o finanční spoluúčasti dle pravidel publicity a zároveň znak operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK). Jeden kalendář měl cenu 20 Kč, jedna tužka stála 12 Kč. Celkové výdaje za nákup kalendářů činily 30 000 Kč, za nákup tužek pak 18 000 Kč.

Tab. 8: Náklady vyplývající přímo ze smlouvy projektu Učitel ONLINE

Kód	Typ nákladu	Částka
08	Náklady vyplývající přímo ze smlouvy / rozhodnutí	113 000 Kč
08.01	Audit	50 000 Kč
08.02	Publicita	63 000 Kč
08.02.01	Tabule s informací o fin. spoluúčasti EU a ESF	15 000 Kč
08.02.02	Plánovací kalendář s informací o fin. spoluúčasti dle pravidel publicity a znak OP VK	30 000 Kč
08.02.03	Tužka s informací o fin. spoluúčasti dle pravidel publicity a znak OP VK	18 000 Kč

Zdroje: vlastní, přepis z rozpočtu projektu Učitel ONLINE

10.2.5 Výdaje projektu z investičního pohledu

Výdaje projektu lze kromě účelu použití též dělit podle investičního pohledu. Výdaje lze rozdělit na výdaje způsobilé nebo nezpůsobilé, obě skupiny pak dále dělit na část investiční a část neinvestiční. Způsobilé výdaje projektu jsou takové, které je možné ze zákona a směrnic Evropské unie spolufinancovat ze strukturálních fondů. U nezpůsobilých výdajů existuje některá z legislativních překážek, výdaje proto mají takový charakter, že nemohou být spolufinancovány ze strukturálních fondů. Investiční náklady jsou spojeny s nákupem dlouhodobého majetku, neinvestiční výdaje jsou provozními náklady.

Všechny výdaje projektu Učitel ONLINE byly způsobilé a spolufinancovány ze strukturálních fondů a státního rozpočtu České republiky. Celkové náklady projektu činily 7 463 416 Kč, přičemž 6 803 416 představovalo náklady neinvestičního charakteru, 660 000 Kč pak byly investiční náklady. Neinvestiční část tedy představovala 91,16 % výdajů projektů, investiční část poté zbývajících 8,84 %.

10.2.6 Rozpočet podle aktivit projektu

Výdaje projektu je možné rozdělit též podle aktivit. Jedná se o stručný a velice jednoduchý výčet činností, které jsou úzce spojeny s daným projektem, a o finanční náročnosti těchto

činností. V žádném případě nejde o náhradu standardního účetnictví, pouze o podpůrný mechanismus v rámci projektového financování.

V rámci projektu Učitel ONLINE byly financovány tři základní skupiny aktivit. Největší finanční náročnost byla spojena s vytvářením interaktivních hodin. To zahrnovalo rovněž metodické řízení, síťové spolupráce zapojených škol a zabezpečení technického zázemí. Celkové výdaje aktivity činily 5 228 366 Kč. Další aktivitou bylo získávání znalostí k tvorbě výukových interaktivních hodin částkou 792 000 Kč. Poslední aktivita byla spojena s webovou podporou projektu. Jednalo se o vytvoření a provoz webové prezentace jako platformy pro výměnu zkušeností a výukových hodin při využití interaktivních metod výuky na zúčastněných školách. Celkově se jednalo o částku 112 500 Kč. Na aktivity tak celkem bylo vynaloženo 6 132 866 Kč.

10.3 Zdroje a harmonogram financování

Všechny výdaje projektu Učitel ONLINE byly způsobilého charakteru, proto se zdroje financování omezily pouze na veřejné spolufinancování. V opačném případě by musel být projekt spolufinancován ze zdrojů soukromého spolufinancování nebo z přímých výnosů projektu. Veřejné spolufinancování v tomto případě představují strukturální fondy a státní rozpočet České republiky. Strukturální fondy zabezpečily 85 % všech finančních prostředků a poskytly celkem 6 343 903,62 Kč. Státní rozpočet poskytl zbývajících 15 %, tedy částku 1 119 512,38 Kč. Žádné jiné finanční příjmy nemohl projekt vzhledem ke svému charakteru zaznamenat.

Finanční prostředky nejsou poskytnuty subjektům naráz, ale jsou čerpány v určitých časových intervalech. K tomu slouží harmonogram projektu, který je důležitým podkladem pro správné financování projektu v delším časovém horizontu. Navíc v situaci, kdy délka projektu Učitel ONLINE byla 30 měsíců, tedy 2,5 roku.

Celkem bylo evidováno osm žádostí o platbu. První z nich byla předložena 1. ledna 2009 na částku 1 492 683 Kč. Tato suma posloužila pro první tři měsíce projektu v roce 2010. V roce 2010 byly předloženy tři žádosti o platbu. Na konci března se jednalo o částku 1 492 500 Kč, na konci června o 1 424 375 Kč a na konci října o 627 375 Kč. Roku 2011

byly předloženy další tři žádosti. Na konci ledna se jednalo o částku 988 375 Kč, na konci dubna o 203 375 Kč a na konci srpna o 283 375 Kč. Z těchto údajů je patrné, že prostředky byly čerpány v intervalech v délce 3 - 4 měsíce. Delší prodleva byla mezi posledními dvěma žádostmi, tato prodleva byla v délce osm měsíců. Poslední předložení žádosti o platbu tedy proběhlo na konci dubna 2012. Jednalo se o částku 951 358 Kč, která byla použita pro poslední dva měsíce projektu.

11 Shrnutí poznatků a návrhy na zlepšení

Problematika financování příspěvkových organizací v oblasti školství je rozsáhlá po všech stránkách. Stejně jako v každé hospodářské oblasti je i zde řada legislativních omezení, etických překážek nebo neovlivnitelných vlivů, které mohou ohrozit kvalitu prostředí, ve kterém je prováděna daná činnost.

Diplomová práce se zabývala problematikou financování příspěvkových organizací v oblasti školství. Politicko - legislativní pole je zastoupeno ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, o jehož administrativním uspořádání pojednává kapitola číslo čtyři. Kapitola číslo šest se zabývala problematikou příspěvkových organizací z pohledu jejich řízení, kapitola sedm poté navazovala financováním těchto organizací.

V rámci hospodaření Gymnázia Dr. Josefa Pekaře, které se stalo praktickou ukázkou financování konkrétní příspěvkové organizace, byla práce zaměřena v kapitolách 8 - 11 na celkové hospodaření Gymnázia v letech 2013 a 2014, především na hospodaření v rámci projektu Učitel ONLINE, který byl spolufinancován ze strukturálních fondů Evropské unie a státního rozpočtu České republiky.

Ve všech sledovaných oblastech je možné hledat náměty na zlepšení a změny. Další průběh této kapitoly shrne aktuální stav v oblastech ministerstva, fungování a financování příspěvkových organizací a hospodaření konkrétní příspěvkové organizace. V návaznosti na zjištěných skutečnostech budou představeny možnosti budoucího zlepšení a vývoje.

11.1 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V minulosti došlo k několika demografickým, politickým nebo sociálně - kulturním změnám. Ty měly za následek změnu hospodářského prostředí. Sektor veřejných financí je stabilnější než oblast soukromého podnikání, ale i v jeho případě je nutné brát v potaz určité změny, kterými konkrétní státní prostředí prošlo.

Cílem vlády České republiky je udržet systém financování příspěvkových organizací co nejstabilnější, především prostřednictvím legislativních norem. Tato diplomová práce se blíže zabývala financováním příspěvkových organizací v oblasti školství, kde za tuto

stabilitu zodpovídá ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Složitá organizační struktura ministerstva však příliš této stabilitě nenahrává, především z pohledu rozdělení ministerstva na skupiny.

Samotná forma organizační struktury je v tomto případě zcela adekvátní. Jedná se liniiovou organizační strukturu, která je z organizačního hlediska přehledná a snižuje riziko vzniku dezinformací nebo komunikačního šumu. Z tohoto pohledu je eliminován vznik problémů na organizační bázi.

V kapitole 3 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy byly podrobně popsány skupiny, na které je ministerstvo organizačně rozděleno. Jedná o skupinu pro ekonomické záležitosti, skupinu pro vzdělávání, skupinu pro vysoké školství a výzkum, skupinu pro řízení operačních programů, skupinu pro podporu sportu a mládeže a o skupinu legislativy a strategie.

Skupina pro ekonomické záležitosti a skupina legislativy a strategie jsou významné a z pohledu ekonomického a organizačního jsou stěžejními pro funkčnost ostatních skupin. V rámci úsporných opatření se nabízí možnost spojení skupiny pro vzdělávání a skupiny pro vysoké školství a výzkum. Kromě úspory pro samotné ministerstvo by tato změna mohla ale pomoci i v oblasti primárního a především sekundárního školství.

Věda a výzkum jsou velmi významné pro rozvoj vzdělávání. Na vysokých školách je podpora výzkumu v dnešní době naprosto běžnou záležitostí. Podpora talentovaných a schopných studentů je zde považována prakticky za nutnost. Na středních školách je tato problematika poměrně zásadně omezena. To je způsobeno i finanční situací, přestože některé dotační programy se v současné době snaží na středních školách tuto situaci změnit.

Spojení těchto dvou skupin by mohlo do budoucna prohloubit spolupráci základních a středních škol, potažmo středních a vysokých škol tak, aby byl podporován talent a budoucí vývoj žáků a studentů. To by následně pomohlo nejenom studentům pro získání adekvátního vzdělání, ale i firmám, kdy by docházelo k dostatečnému přísunu absolventů na posty nejrůznější kvalifikace.

Podpora výzkumu již na středních školách by dále mohla podporovat vysoce talentované jedince a nadále rozvíjet jejich potenciál. Ten by následně mohli uplatnit v rámci studia na vysoké škole. To přináší pozitivum pro třetí stranu, tedy pro vysoké školy. Studenti by nemuseli začínat na vysokých školách od úplných základů a jejich možnost rozvoje v rámci výzkumu by tak mohla již na střední škole výrazně vzrůst. Ze vzájemné kooperace by tak měli těžit všechny strany organizačně i finančně.

Samostatná skupina pro řízení operačních programů přináší určitý nedostatek v oddělenosti od ostatních skupin. Ideální by bylo vytvoření odborů operačních programů v rámci jednotlivých skupin. Tím by bylo docíleno vyšší efektivity v ekonomické oblasti a v oblasti strategie operačních programů. Zároveň odbor operačních programů v oblasti vzdělávání, výzkumu, sportu a mládeže by přinesl možnost vytvoření efektivních programů pro jednotlivé oblasti. To vše by mělo vést k optimalizaci současného stavu.

Rizikem zavedení odborů operačních programů v jednotlivých skupinách by mohla být vyšší ekonomická náročnost, avšak s předpokladem návratnosti do budoucna. Druhým rizikem může být nutnost vzájemné komunikace mezi odbory, která by mohla komplikovat optimalizaci řízení operačních programů. Avšak v současné době moderních komunikačních technologií by tento fakt nutně nemusel být překážkou.

Zvláštním případem je skupina pro podporu sportu a mládeže. Situace, kdy ministerstvo musí zaštit'ovat hned tři pole působnosti není úplně šťastná. Školství je prioritou a ostatní dvě oblasti, ač je snahou to co nejvíce eliminovat, jsou zkrátka mírně upozaděny. Například ve Francie funguje zvláštní ministerstvo sportu, což by mohl být námět k zamyšlení.

Finančně by zřízení nového ministerstva zatížilo stát přibližně stejně jako fungování úřadu ministra bez portfeje, navíc by došlo k úspoře nákladů na ministerstvu školství. Zároveň by se ministerstvo školství mohlo výhradně soustředit na vzdělávání a jeho financování. Případné ministerstvo sportu by se mohlo více zaměřit na financování jednotlivých svazů a klubů, což je v současnosti velký problém, který ministerstvo s tolika poli působnosti jednoduše nemůže adekvátně zajistit. Problémem může být vedle otázky finanční i problematika legislativní a organizační, což by v případě zájmu vyžadovalo podrobnější analýzu současné situace a výhledu do budoucna.

11.2 Příspěvkové organizace

Kapitola 5 Charakteristika příspěvkových organizací se zabývala situací příspěvkových organizací jako atypické právní formy činnosti. Tato forma je používána pouze v České republice a na Slovensku. V některých ostatních zemích Evropské unie, jako jsou například Francie, Německo nebo Rakousko, existují instituce podobného charakteru. Základním rysem těchto organizací je provázanost se státem nebo samosprávním státním jednotkou.

Příspěvkové organizace slouží k plnění činností, kterými je naplňován veřejný zájem. Jde o činnosti prováděnou bezúplatně. To znamená silnou vázanost na prostředky ze státního rozpočtu. To s sebou nese zatížení státního rozpočtu, potažmo zatížení daňové soustavy. Právě z daní občanů je hrazena činnost všech příspěvkových organizací. To je jistě pozitivní jev. Každý má možnost adekvátně využívat služeb, které placením daní částečně dotuje.

V případě veřejného školství je toto velice důležité. Pokud by školy byly placené zvláště, tedy nikoliv z prostředků vybraných na daních, pravděpodobně by došlo k neúměrnému snižování počtu studentů v sekundárním a terciálním sektoru vzdělávání, případně by se někteří studenti uchýlovali ke studiu a k životu v zahraničí. To by následně mohlo vést k zatížení státního rozpočtu na jedné straně odlivem státních příjmů v podobě vyššího počtu lidí pracujících a tedy platících daně v zahraničí. Na druhé straně by pravděpodobně došlo k nárůstu státních výdajů na sociálních příspěvcích z důvodu nedostatečné uplatnitelnosti populace.

Snahou ministerstva bylo zpoplatnit vysoké školství. Tento záměr je pochopitelný, ale otázkou je, zda pozitivní. Pokud by došlo ke zlepšení kvality studentského a pedagogického prostředí na školách, mohlo by se jednat o prvoplánové zlepšení. Na druhé straně je nejistý možný dopad na státní rozpočet, jelikož řada studentů by upřednostnila studium v zahraničí nebo vůbec nestudovala. Reálné snížení počtu studentů by mohlo školám i trhu práce spíše uškodit.

Samotné příspěvkové organizace jsou finančně úzce spojeny se svým zřizovatelem. V České republice může být zřizovatelem stát, kraj nebo obec. Zřizování příspěvkových organizací ze strany obcí je však vysoce náročné finančně i organizačně, proto je častěji zřizovatelem kraj nebo stát. V kapitole 7 Gymnázium Dr. Josefa Pekaře v Mladé Boleslavi

bylo zmíněno, že zřizovatelem instituce je Středočeský kraj. To je poměrně pochopitelné, přesto by se nabízela možnost reorganizace tak, aby škola spadala pod samotné ministerstvo. Tento fakt by přinesl přehlednější a cílenější hospodaření a výraznější alternativy rozvoje v oblasti materiální a dotační. Školy by tak mohly mít lepší dostupnost k dotačním prostředkům a realizovat více projektů než tomu bylo doposud.

Příspěvkové organizace mají vlastní právní subjektivitu. To znamená, že zodpovídají za vlastní hospodaření s majetkem, který je ve vlastnictví zřizovatele. Z tohoto pohledu se nabízí pro řadu škol možnost pronajímat některé prostory. Téměř každá škola má své hřiště nebo dokonce sportovní halu. Pronájem prostor může škole z ekonomického pohledu výrazně pomoci ve financování běžných denních činností nebo překlenout drobné hospodářské nedostatky. Pronájem představuje ze zákona jedinou možnost výnosného hospodaření s majetkem, který by jinak přinášel pouze výdaje z pohledu údržby a oprav.

11.3 Hospodaření příspěvkových organizací

Speciální oblastí příspěvkových organizací je jejich hospodaření. Hospodaření je striktně dáno zákonem a samy organizace nemají příliš možností, jak s financemi nakládat. Kapitola 6 Hospodaření příspěvkových organizací popisuje podrobně danou problematiku. Mezi zásadní body hospodaření patří hlavní a vedlejší činnost organizace, hospodaření z pohledu hospodářského výsledku a fondy příspěvkové organizace.

Hlavní činnost je stěžejní pro chod samotné organizace. Kvůli jejímu naplňování byla příspěvková organizace zřízena. Jde o činnost, která naplňuje potřeby veřejnosti, a to bezúplatně. Provozování vedlejší činnosti je zákonem dosti omezeno. Navíc je zásadní, že ani ta nemůže být organizací poskytována za peněžní prostředky.

Obdobné organizace v zahraničí jsou v této oblasti pokrokovější. Organizace mohou vykonávat vedlejší doplňkovou činnost, kterou mohou vytvářet zisk. Základním rysem příspěvkových organizací je fakt, že nevytváří zisk. V tomto případě by se nabízela možnost umožnit organizacím vedlejší činnost, kterou by mohly vydělávat peníze na svůj provoz.

Příkladem by mohly být školy, které v rámci své činnosti vytváří některé výrobky. Například umělecké školy by v rámci svých soukromých bazarů nebo aukcí mohly prodávat své produkty, nebo střední školy by měly možnost prodávat své interaktivní studijní materiály vytvořené v rámci projektů. Finančně by se školám ulevilo a investované prostředky do činnosti, materiálu a energií by s sebou nesly určitou návratnost. Nutná by byla změna legislativy, ale inspirace v zahraničí by určitě stála za zvážení a byla by pro školy další motivací pro zvýšení své aktivity.

Hospodaření z pohledu hospodářského výsledku je zajímavou kapitolou. Příspěvkové organizace nevykazují zisk nebo ztrátu, ale zlepšený nebo zhoršený hospodářský výsledek. V případě, že organizace hospodaří se zlepšeným hospodářským výsledkem, je uhrazen předně zhoršený hospodářský výsledek let minulých a následně se zbytek prostředků přesouvá do rezervního fondu. V případě zhoršeného hospodářského výsledku je provedena úhrada z rezervního fondu příspěvkové organizace, kapitoly zřizovatele nebo ze zlepšeného hospodářského výsledku následujícího roku.

Nutnost převedení všech prostředků do rezervního fondu není zcela nejvhodnější variantou, především z motivace pro úsporné hospodaření organizace. Možnou alternativou by bylo procentuální rozdělení kladného hospodářského výsledku, kdy část prostředků by se přesouvala do rezervního fondu a část by šla na provoz organizace. Ta by následně měla možnost prostředky investovat například jako odměnu pro zaměstnance nebo na zkvalitnění vybavení. Vše by podléhalo účetním zásadám. Tento motivační prvek by mohl mít krom úspory za následek i zkvalitnění činnosti organizace. Na druhou stranu by muselo být ze strany zřizovatele zajištěno, aby organizace nešetřila prostředky takovým způsobem, kterým by byla omezena její hlavní činnost.

Hospodaření v rámci fondů příspěvkových organizací je nastaveno správně, přesto by se nabízela možnost, aby organizace mohla fondy více využívat pro nejrůznější potřeby a mohla tak vyvíjet větší aktivitu nad rámec své činnosti. Především fond kulturních a sociálních potřeb by mohl sloužit pro organizaci nejrůznějších doplňkových akcí v závislosti na činnosti organizace. Výsledkem by mohlo být větší prohloubení povědomí o organizaci.

11.4 Hospodaření Gymnázia Dr. Josefa Pekaře

V kapitole 8 Hospodaření Gymnázia bylo podrobně rozebráno hospodaření konkrétní příspěvkové organizace v letech 2013 a 2014. Na základě hospodářských zpráv je možné pozorovat určité změny mezi jednotlivými roky. Vzhledem ke krátkodobému horizontu nelze dané změny brát jako trend, ale pouze jako krátkodobý impuls daný meziročními změnami.

Rozdíly bylo možné pozorovat na straně příjmové, především pak na straně výdajové. Výdaje jsou plně v kompetenci Gymnázia a jejich rozsah závisí na jejím hospodaření. Příjmy jsou u příspěvkových organizací silně vázány na zřizovatele, ale i v tomto případě mají organizace finální velikost příjmů do určité míry možnost ovlivnit.

11.4.1 Příjmy Gymnázia

Nejvýznamnější příjmovou položkou jsou provozní dotace z Krajského úřadu Středočeského kraje. Škola je dotována též městem Mladá Boleslav. Zarážející je fakt, že dotace ze strany města se meziročně stala poloviční. Podpora vzdělání by měla být pro města prioritní, speciálně gymnázia dávají vědomostní základ pro širokou škálu povolání, což by pro město s jedním největších podniků v České republice mělo být podstatné. Jeho snahou by tak mělo být spíše takové školy podporovat.

Dotace nemůže Gymnázium přímo ovlivnit. Přestože je na především krajských dotacích zcela závislé, má možnost zvyšovat svou příjmovou stránku pomocí realizace projektů. Gymnázium v roce 2013 vyúčtovalo tři projekty, v roce 2014 celkem pět projektů. Touto cestou by se mělo Gymnázium vydat i do budoucna. Nejenom, že projekty přinášejí škole finance, ale i prestiž. I gymnázia potřebují pracovat na své firemní image a právě realizace projektů může být jedním z významných prostředků marketingu školy.

Možností, jak zvýšit příjmovou stránku hospodaření Gymnázia je též pomocí pronájmů. Gymnázium disponuje sportovní halou, jejíž prostory může se svolením zřizovatele pronajímat veřejnosti. Tato příjmová položka může posléze do budoucna pomoci především pro rozvoj vybavení školy.

11.4.2 Výdaje Gymnázia

Výdaje mohou příspěvkové organizace řídit výrazně efektivněji než příjmy. Přesto některé z nich nejde řídit zcela a je nutné s nimi předem v hospodaření počítat. Jedná se především o náklady na platy, odpisy, zákonné odvody a zákonné sociální pojištění. Ostatní výdaje je možné korigovat a zefektivnit jejich hospodaření.

Ovlivnit se příliš nedají ani výdaje za projekty. Projektové rozpočty jsou zpravidla dány a v rámci projektových smluv je určeno, na co mají být použity příjmy projektů, tedy dotační prostředky. I zde je možné výdaje šetřit kvalitně zorganizovaným výběrovým řízením dodavatelů, o což se Gymnázium Dr. Josefa Pekaře v rámci své činnosti staralo. Tím výše nákladů za projekty zůstala na přijatelných hodnotách. O tom svědčí i fakt, že v rámci vyúčtování převyšovala výše příjmů projektů hodnotu nákladů jednotlivých projektů.

Výdaje za ostatní platby za provedenou práci jsou většinou za soutěže a projekty, částka za další činnosti nedosahuje v ročním rozpočtu zásadní hodnoty (do 100 000 Kč ročně), proto se dá hospodaření v této oblasti hodnotit jako adekvátní. Meziroční růst nákladů fondu kulturních a sociálních potřeb by se neměl stát trendem. V rámci fondu by se částka pro udržení optima měla pohybovat pod 200 000 Kč.

Meziroční úspora výdajů za materiál je pozitivního charakteru. Možností, jak tyto výdaje snižovat, je realizace dalších projektů. Velká část dotačních programů je zaměřena především na rozvoj výukového vybavení a materiálu. S tím souvisí i budoucí možný pokles výdajů na opravy a udržování, které by opět mohly být překlenuty dotačními prostředky v rámci některého z projektů.

Meziroční pokles spotřeby energií je též pozitivní, tato položka je do jisté míry ovlivněna klimatickými jevy. Škola se speciálně v této oblasti musí soustředit na šetrnost a vést k ní i studenty pomocí výuky ekologie v předmětech, jako jsou biologie nebo fyzika. Položka cestovné se během dvou sledovaných let příliš nezměnila, i zde by bylo možné hledat možnosti úspory.

Zvláštní kapitolu tvoří penále. Situace, kdy škola musí v obou letech platit penále jistě není zcela v pořádku. V tomto případě je nutné koncentrovat splatnosti všech potřebných faktur

a vytvořit přehledný evidenční systém, který by zamezil nedostatkům. Vysoká hodnota penále roku 2014 je v současné době v šetření. Gymnáziu bylo vyměřeno penále za neoprávněné čerpání dotačních prostředků projektu Učitel ONLINE. Gymnáziu si stojí za tím, že hospodařilo správně a bude vymáhat navrácení penále soudní cestou. I tento postoj je z ekonomického a strategického pohledu dobrým základem. Ekonomicky se Gymnázium snaží ušetřit na penále a zhodnotit prostředky, které dle svého názoru čerpalo adekvátně. Strategicky si buduje silnou pozici a ukazuje, že si stojí za svými kroky. To je pozitivním odrazem skutečnosti pro případné studenty, ale i pro zřizovatele školy, před nimiž škola obhájí své hospodaření.

11.5 Projekt Učitel ONLINE

Kapitola 10 Hospodaření projektu Učitel ONLINE přinesla ucelený přehled financování jednoho z nejvýznamnějších projektů, který byl na škole v posledních letech realizován. Projekt byl realizován v letech 2010 - 2012 a přinesl především zkvalitnění výuky pomocí interaktivních technologií.

Zarážející je fakt, že takto prospěšného projektu se zúčastnilo pouze pět gymnázií Středočeského kraje, navíc tři z nich v okruhu pouhých 15 kilometrů. Zde by se pravděpodobně uplatnila lepší propagace projektu. Ze strany ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy především aktivnější elektronickou prezentací. Ze strany Gymnázia Dr. Josefa Pekaře, které bylo zastřešující žadatelskou školou, by určitě pomohla lepší komunikace s ostatními školami napříč Středočeským krajem. Obecně by tedy bylo vhodné zefektivnit marketing dalších podobných projektů.

Projekt byl spolufinancován ze strukturálních fondů a státního rozpočtu. Vzhledem k tomu, že projekt byl realizován na školách Středočeského kraje, nabízí se otázka, proč sám Krajský úřad se na projektu finančně nepodílel. To by nejenom pomohlo projektu ekonomicky, ale Středočeský kraj by se v rámci projektu mohl více zviditelnit a propagovat se jako instituce. Otázkou je, zda je tento ukazatel pro kraj důležitý, přinejmenším by došlo ke zlepšení pověsti kraje, který byl v posledních několika letech spojován spíše s kontroverzním hospodařením než s prospěšnými projekty.

Nejpodstatnější změny je možné učinit na výdajové stránce projektu, kde je možné ušetřit poskytnuté prostředky. Z pohledu osobních nákladů je možné pozorovat poměrně zásadní finanční ohodnocení manažera projektu a jeho zástupce, konkrétně částkami 250 Kč/hod a 200 Kč/hod. Nelze snižovat náročnost funkce těchto osob, přesto je minimálně nevšední, že odměna pro zpracovatele výukových materiálů nebo odměna koordinátorů partnerských škol byla pouze 160 Kč/hod. Tento fakt by měl být brán v potaz a rozsah ohodnocení by se měl alespoň částečně snížit.

V rámci nákupu zařízení byla vyúčtována položka nákup samostatné interaktivní tabule včetně ovládacího software a následně též souboru interaktivní tabule včetně ovládacího software a dataprojektoru. V obou případech v počtu 10 kusů. K tabulím bylo nutné dále dokoupit výukový software. V rámci rozvoje se nabízí otázka, zda nenakoupit celé soubory, kdy by školy získaly více dataprojektorů, které jsou pro dnešní způsob výuky často využívány. V tomto případě by se jednalo o nárůst výdajů o 930 000 Kč, na druhou stranu by se více zkvalitnilo vybavení školy. To by muselo být posouzeno vedením škol z pohledu stávajícího vybavení gymnázií zapojených do projektu.

V rámci nákupu služeb je zajímavá položka Služba finančního poradenství projektu. Vzhledem k tomu, že každá škola musí mít svého hospodáře s ekonomickým vzděláním, je nutnost finančního poradenství zbytečně nákladnou položkou v hodnotu téměř čtvrt milionu korun. Hospodář Gymnázia Dr. Josefa Pekaře nebo hospodáři partnerských škol by mohly sami vytvořit plán za zvláštní finanční ohodnocení. Tím by bylo možné ušetřit za externí poradenskou činnost.

Přímo ze smlouvy projektu vyplývají náklady na publicitu projektu. Informativní tabule na školách jsou pochopitelné. Plánovací kalendáře a tužky s informací o finanční spoluúčasti a znakem operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost jsou jistě dobrým nápadem, ale propagačně příliš povědomí o projektu nezvýší. Vhodné by bylo více zpracovat na webové prezentaci projektu. Navíc 1500 kusů těchto předmětů je poměrně vysoký. Dostačující hodnota byla 1000 - 1200 kusů s pravidelnou distribucí během celého projektu tak, aby se neustále udržovalo povědomí o něm.

Drobnou revizi by zasloužil harmonogram čerpání rozpočtu. Vhodný model pro čerpání by bylo vhodné sestavit v pravidelných časových intervalech. První částka pro nastartování

projektu by měla být vyšší, v hodnotě přibližně 15 - 20 % celkových předpokládaných výdajů. Vzhledem k délce trvání projektu po dobu 30 měsíců bych navrhoval pravidelné čerpání sumy každé tři měsíce, tedy celkem by bylo podáno 10 žádostí o platbu. To by nahradilo současný nepravidelný systém s osmi platbami. Velikost platby by se mohla lišit v závislosti se zamýšlenými výdaji projektu.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo vytvoření uceleného přehledu hospodaření příspěvkových organizací a navržení ekonomických a organizačních změn současné situace. Diplomová práce se zabývala podrobně složitou problematikou neziskového sektoru, situací ve školství České republiky, postavením příspěvkových organizací jako specifické formy ekonomického subjektu a jejich financováním.

Teoretická literární rešerše přinesla úvod do problematiky neziskového sektoru a definovala pojmy dotace a subvence, které jsou stěžejní pro financování příspěvkových organizací ze strany státu a Evropské unie.

Další oblastí bylo představení organizační struktury ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a s tím souvisejícího systému vzdělávání v České republice. Přínosem práce byl návrh možné reorganizace systému ministerstva, především v oblasti rozdělení jednotlivých skupin a jejich činností. Výsledkem by měla být optimalizace procesu fungování ministerstva a zkvalitnění vzdělávacího procesu v České republice, včetně zpřehlednění jeho financování.

V části týkající se příspěvkových organizací byla vymezena tato forma neziskové organizace typická pro Českou a Slovenskou republiku, což je dáno historickými souvislostmi. Dále byl definován vztah mezi příspěvkovou organizací a jejím zřizovatelem včetně samotného zakládání organizací, které je plně v kompetenci zřizovatele. Popsány byly též obdobné organizace v zahraničí. Výstupem této části byly náměty na možné změny současného stavu. Ty se týkaly především návrhu reorganizace vzdělávacích zařízení sekundární úrovně, které by mohly spadat přímo pod ministerstvo a nikoli pod krajský úřad, jako je tomu doposud. Další možností obecného zlepšení situace příspěvkových organizací ve školství by mohla být iniciativa v oblasti disponování s majetkem zřizovatele, konkrétně s možností jeho pronájmu třetím osobám.

Zvláštní kapitolou je hospodaření příspěvkových organizací, které je striktně dané zákonem. Snahou práce bylo přehledně uvést všechna důležitá pravidla hospodaření příspěvkových organizací včetně hospodaření s fondy. Dále přiblížit zvláštní ustanovení, která se mohou týkat zařízení školského typu. V rámci vlastních přínosů této oblasti byly navrženy možné změny v provozování hlavní a vedlejší činnosti organizací, v hospodaření

z pohledu hospodářského výsledku a v hospodaření s fondy příspěvkových organizací. Navržené změny mají za úkol motivovat příspěvkové organizace k vyšší aktivitě v rámci svých činností a k ekonomicky efektivnímu myšlení.

Praktická stránka věci byla demonstrována na příspěvkové organizaci Gymnázium Dr. Josefa Pekaře v Mladé Boleslavi. Instituce se aktivně zapojuje do řady projektů financovaných z fondů Evropské unie a státního rozpočtu České republiky, proto byla vhodným zástupcem této studie.

Gymnázium poskytlo údaje o hospodaření v letech 2013 a 2014. Z hospodářských údajů nelze vyvozovat dlouhodobý vývoj, ale rozdíly v hospodaření obou let jsou zjevně patrné. V důrazu na zlepšení nebo alespoň udržení současného stavu je pro Gymnázium vhodné pokračovat v realizaci projektů a začít postupně realizovat projekty další. Dále je vhodné po dohodě se zřizovatelem zvážit možnost pronájmu prostor. Na výdajové stránce jsou rezervy v oblasti výplat ostatních plateb za provedenou práci a obnově materiálu, především v reakci na realizaci jednotlivých projektů. Dále je nutné dbát na efektivitu účetnictví a managementu školy tak, aby nedocházelo ke vzniku penále vzniklých vlastním přičiněním školy.

Blíže bylo financování projektů spolufinancovaných Evropskou unií demonstrováno na příkladu projektu Učitel ONLINE, který byl vytvořen pro rozvoj interaktivního způsobu výuky na gymnáziích ve Středočeském kraji. V podobných projektech zaměřených regionálně by se měl více prezentovat Krajský úřad jako instituce činná v takto prospěšných zájmech. Dále existují způsoby úspory na straně osobních nákladů, nákupu služeb nebo v oblasti publicity, která by měla projít procesem zefektivnění s důrazem na zapojení dalších škol. Stejným zefektivněním by mohly projít výdaje za nákup služeb, konkrétně změnou obsahu dodávek. Úpravou by pro přehlednost mohl projít i harmonogram financování projektu.

Problematika veřejného financování a příspěvkových organizací je rozsáhlá. Momentální situace není kritická, ale drobné změny by současnému stavu jistě prospěly. Všechny změny navržené v práci by mohly v případě realizace přinést zefektivnění hospodaření, především ve výdajové úspoře. Dále motivovat vedení příspěvkových organizací k aktivnímu a šetrnému hospodaření. Důležitá je i oblast propagace a strategické myšlení

do budoucna. Návrhy na zlepšení by mohly stabilizovat současný ekonomický stav a ideálně situaci do budoucna přiblížit obdobným organizacím západní Evropy.

Seznam citované literatury

BROWN, C. et al. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-09-2.

ČESKO. Zákon 218/2000 Sb., ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

ČESKO. Zákon 250/2000 Sb., ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

ČSÚ. *Statistická ročenka České republiky 2012*. Praha: Český statistický úřad, 2012. ISBN 978-80-250-2253-5.

ČSÚ. *Statistická ročenka České republiky 2013*. Praha: Český statistický úřad, 2013. ISBN 978-80-250-2386-0.

ČSÚ. *Statistická ročenka České republiky 2014*. Praha: Český statistický úřad, 2014. ISBN 978-80-250-2580-2.

DRUCKER, P. *Řízení neziskových organizací: Praxe a principy*. Praha: Management Press, 1994. ISBN 80-85603-38-1.

Einkommensteuergesetz (EStG) [online]. [vid. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/estg/gesamt.pdf>

FRÍČ, P., et al. *Aktivity a potřeby neziskových organizací v ČR*. Praha: Sdružení AGNES a Informační centrum neziskových organizací, 1998. ISBN 80-902633-0-5.

HAMERNÍKOVÁ, B. a K. KUBÁTOVÁ. *Veřejné finance*. Praha: Eurolex, 1999. ISBN 0-631-16208-9.

HEAP, D. *Characteristics of people employed in the public sector*. [online]. [vid. 2015-01-29] Dostupné z: <http://search.proquest.com/europeanbusiness/docview/201655298/153641D139AF4320PQ/1?accountid=17116>

HYÁNEK, V. *Ekonomika neziskových organizací*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3501-3.

JANEČEK, J. Několik poznámek k právní úpravě hospodaření celků územní samosprávy. In: *Sborník z konference Dny práva 2008 - Days of Laws*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4733-4.

LOVĚTÍNSKÝ, V. a P. MYLKOVÁ. *Fungování příspěvkových organizací v České republice a vybraných zemí Evropy*. [online]. Praha: Parlament České republiky, 2011. [vid. 2014-11-29]. Dostupné z: http://www.avpo.cz/wp-content/uploads/2014/01/prispevkove_organizace_v_CR_a_EU.pdf

MARHOUNOVÁ, J. a Š. NOVÁKOVÁ. Harmonizace účetnictví v oblasti státní správy a samosprávy. In: *Český finanční a účetní časopis*. [online]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2007, roč.2, č. 1, s. 30-43 [vid. 2015-03-30]. ISSN 1802-2200. Dostupné z: <http://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=cfuc&pdf=207.pdf>

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace - vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-825-3.

MMR [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj [vid. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz>

MSMT ČR [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [vid. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz>

MOCKOVČIAKOVÁ, A. et al. *Příspěvkové organizace 2012-2013*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-736-0

MUSGRAVE, R. a P. MUSGRAVEOVÁ. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Management Press, 1994. ISBN 80-85603-76-4.

NEMEC, J. a G. WRIGHT. *Verejné financie: Teoretické a praktické aspekty verejných financií v procese transformácie krajín strednej Európy*. Bratislava: NISPAcee, 1997. ISBN 80-967847-1-4.

NEUHOFER, H. *Gemeinderecht: Organisation und Aufgaben den Gemeinden in Österreich*. Vídeň: Springer Vienna, 1998. ISBN 9783211829295.

OCHRANA, F. *Veřejná volba a řízení veřejných výdajů*. Praha: Ekopress, 2003. ISBN 978-80-86119-71-8.

OCHRANA, F. *Veřejný sektor a efektivní rozhodování*. Praha: Management Press, 2001. ISBN 80-7261-018-X.

PEKOVÁ, J., et al. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.

PODHORSKÝ, J. a J. SVOBODOVÁ. *Praktický průvodce vnitřními směrnici pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu*. 2. aktualizované a doplněné vyd. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2003. ISBN 80-7263-161-6.

STEJSKAL, J., et al. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7357-973.

STIGLITZ, J. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Grada Publishing, 1997. ISBN 80-7169-454-1.

TURKYILMAZ, A. et al. *Empirical study of public sector employee loyalty and satisfaction*. [online]. [vid. 2015-2-22]. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/870462693/A5F7B34106514FE1PQ/2?accountid=171>